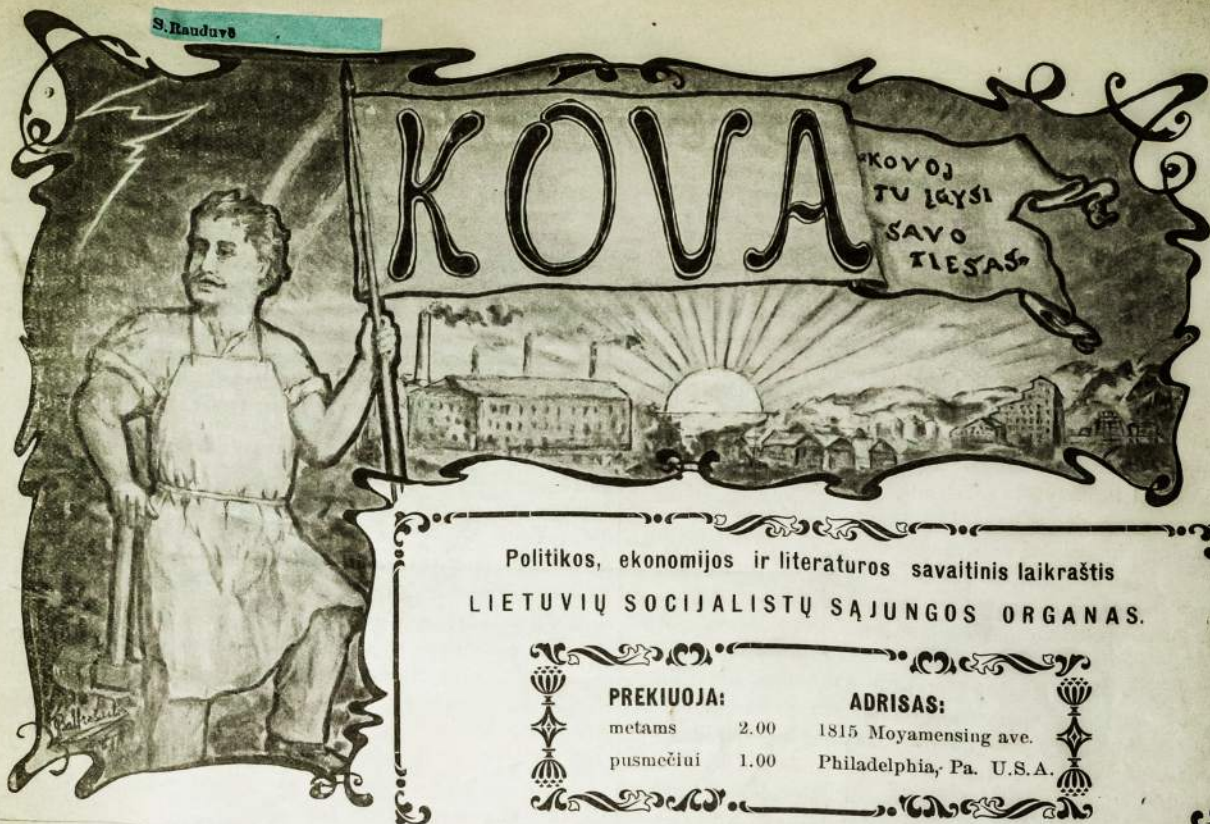

S. Rauduvė

Politikos, ekonomijos ir literatūros savaitinis laikraštis
LIETUVIŲ SOCIJALISTŲ SĄJUNGOS ORGANAS.

PREKIUOJA:		ADRISAS:	
metams	2.00	1815 Moyamensing ave.	
pusmečiui	1.00	Philadelphia, Pa. U.S.A.	

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1905, AT THE POST OFFICE AT PHILADELPHIA, PA.

Nr. 13

Philadelphia, Pa. 27 Kovo (March) 1908 m.

Metal IV.

DRAUGAI, SKAITYKIT IR PLATINKIT „KOVA“!

Darbo biuras ir rubrika „isz darbo lauko“.

DUVO pakeltas klausimas apie «darbo biuro» įsteigimą. Tas «biuras», kaip mano buvo sumanyta, buvo visai siauras, ot, toks, koks jis ir galėjo but! Jis galėjo parupint tik tik-ką atvažiuosius draugams, žinomiems jau iš jų darbų, norintiems ir galintiems dirbti mūsų, socialistų-darbininkų politikos lauke. Tas pasirodė neįvykintinu, ypač užstojant ir jau užstojus kriziui. Bet nežiurint į tai, kai-kurie draugai to biuro uždavinius paplatino teip, kad jis, biuras, turėtų, girdi, parupint darbą visiems to reikalaujantiems draugams, ne tik «grinoriams». Ir tas pasirodė negalimu. Kai-kurie LS Sąjungos rajonai įsteigė prie savęs panašius «biurus». Toki apygardiniai biurai gali atlikti šioki-tokį darbą savo ribose; bet ir tai ne tokios bedarbės laiku.

LSS. trečiojo rajono konferencija (vasario 2 d., 08., Pittsburg, Pa.) nutarė prašyt «Kovos» redakcijos, kad įvestų rubriką arba skyrių «iš darbo lauko», tai yra pranešimų, kur kaip eina darbai, kur gali darbininkas gaut darbą. Tiesa, konferencija neminėjo apie darbo gavimą, bet juk suprantama, kad turi but kokia nors nauda iš tos rubrikos: žinoti apie tai, «kur kaip darbai einasi», visai neįdomu, jeigu reikalaujantis darbo negal iš tos žinios pasinaudot. Be šito tokia kronika užimtų visai beieikalingai vietą, kadangi ji neturi kitokios vertės, – tai yra tokios, kaip – pavyzdžiui – «Darbininko kronika». O darbininkas iš tokios rubrikos tikrai nieko nepasinaudotų. Priešingai, da nekartą prakištų keletą dolerių! Kaip tai? O gi perskaitęs, kad ten ir ten eina darbai gerai ir, — kaip rašydavo korespondentai, — pribuvusiam nesunku

nijų laivų.

a į visas ša-
ir pigiai.y.
ly Valetjy.

ia, Pa.

as!

Nauja Lietu-
ėčiame jus, broliai,
natysite blogų laikų.
uodžemis, molis ir
0 metų. Iš augsto
s miestas Manestee,
svetintaučiai neis-
ziukite stačiai pas

an.

(14)

darbas gauti, nuvažiuoja ir, negavęs darbo, vėl grįžta atgal. mename juk, kaip «Žvaigždė» ne vieną suviliojo, aprašius apie nebutus darbus ir uždarius geležies dirbtuvėse Eastone, Pa. Nevienas už tai gal pasidarė kunigų priešu...

Mūsų, socialdemokratai, nenorime suvadžiot darbinikus, sakome taip, kaip mokslas ir nuoseklus protavimas (logika) mums diktuoja, nurodome visokias šios dienos blogumo priežastis ir budą joms pašalinti; sakome, kad netik darbo biuras, bet kaip mūsų programe pasakyta, ir visoks darbininkų ir jų šeimynų aprūpinimas nelaiminguose atsitikimuose, ligoj, senatvėj ir darbo nustojus» turi but paimtas į visuomenės rankas, «dalyvaujant reikalų vedime patiems darbininkams». To ir reikalauja dabar visi susipratęsieji Amerikos darbininkai ir prie jų prisideda mūsų draugai, ikišiol Brooklyne, Clévelande, Baltimorėje ir kitose ar trijose vietose. Reikalauja, kad Jungtinių Valstybių valdžia paskolintų be palukio valstybėms, miestams, pavietams pinigų, kuriais galėtų užvesti viešus (publiškus) darbus. Tas teisingas reikalavimas, paremtas tuomi, kad ta pati valdžia, be visuomenės pritarimo, pasiskubino gelbėti bankierius, paskolindama milijonus dolerių be palukio, nebus taip greit išpildytas, jeigu darbininkai nesupras tos savo politikos, jeigu da vis žais (bovysis) savitarpinėms pašelpoms, jeigu įtikės į pašelpines draugijas ir jose jieškos išganymo, nesuprasdami ir kitiems neaiškindami, kad ta savitarpinė pašelpa tai tik laikinas įrankis, bet ne tikslas apsisaugoti nuo nelaimių, bedarbės, ligos, bado. Mūsų, socialistų, galutiniu svarbiausiu tikslu yra: privatiškos darbo šaltinių ir įrankių nuosavybės panaikinimas, tai yra toks surėdymas, kad žemė, pabirkai, geležinkeliai ir kiti susinešimo ir pergabenimo įrankiai priklausytų visiems žmonėms išvien, o ne atskiriems kapitalistams arba jų bendrovėms, trustams. Bet iki tas bus pasiekta, mūsų statome mažesnius reikalavimus, kas galima jau šia n die n įvykint darbininkų buvio pagerinimui. Ypatingai šiandien tie reikalavimai gali but darbininkams aiškūs ir galimi, nes darbo negaunant, nepagelbės pačių darbininkų įkuriami darbo biurai ir, mėnesis po mėnesiui, neišsimokėjus į pašelpinių draugijų išdą, galėsi, darbininke, sirgti ir mirti badu... Tai baisi teisybė, vienok teisybė neužginčijama.

Susipratęsieji darbininkai, ypač mūsų draugai sąjungiečiai privalo dabar nė ne mąstyti apie darbo biurus ir rubrikas «iš darbo lauko», iš to tuščio usnėto lauko, kur tik rankas galima pasipašint... Redakcijos negali nurodyti, kur kaip eina darbai, nes tankiai tokios žinios esti klaidingos. Kada pramonė ir darbai eina puikiai, tai kapitalistų laikraščiai neretai skelbia, ne tik apmokamuose apskelbimuose, bet ir laikraštiniuose žiniuose, kad ten ir ten reikalingi darbininkai, o pasirodo, kad ten vietiniai darbininkai streikuoja. Tai naudinga kapitalistams. Dabar jau kapitalistai nereikalauja iš kitur darbininkų, tai jų laikraščiai skelbia apie darbų prasiđėjimą ir net krizio pasibaigimą tankiai tik dėlto, kad žmonės nusiramintų. Viskas kapitalistų rankose — iš kur gi tu žmogus paimsi teisingą žinią? Bet socialistiško, teisingai užstojančio darbininkų reikalus laikraščio redaktorius moka at-

skirt pelus nuo grūdų ir dėlto neima melagingų arba prigavikiškų žinių, arba nededa jų į laikraštį be pasargos. Pagaliau apie darbų ėjimą nuolat rašo mūsų korespondentai ir teisingai prideda, kad naujai atvykusiam negalima darbas gauti, nes ir vietinių yra daug be darbo.

Taigi jau aišku, kad neverta važinėt, darbo jieškant netikrose vietose. Ką kelionei išleisi, tai gali mėnesį, kitą pergyvent savo mieste ir tarp pažįstamų lengviau bus platint susipratimas, butent tas, kad visi darbininkai sukrustų reikalaui iš valdžios, kaip jau minėjau, visuomeniškų darbų užvedmo, vienu žodžiu: «Duonos arba darbo!» Anglijoj socialistai tokius reikalavimus stato parlamente; ten darbininkai tik savo atstovus paremia. Amerikoj parlamente (kongrese) socialistų nėra, tai čia darbininkai turi smarkiau sukrust ir patys stačiai reikalaut to, be ko jie negal gyvent. Kitokio kelio nėra. Teisingi darbininkų reikalavimai turės but išpildyti. Ypač toliaus, kada krizis da labiau išsiplėtos. Dėlto, lietuviai darbininkai, ir jų sukruskit rupintis savo likimu išvien su savo draugais amerikiečiais — neatsilikit ir neapsileiskit! Jūsų laimė jūsų pačių rankose. Tik reikia tas rankas ištiest prie savo vienybės, paduot jas viens kitam, nepaisant ar jis katalikas, protestantas, ar «bedievis!» ar jis lietuvis, aris, lenkas, ar žydas!

LILI BRAUN.

Moters ir Politika.

Vertė R. Augys.

Antorė Lili Braun — garsi Vokietijos socialdemokratė, — šioje knygelėje parodo iš visų pusių moteries padėjimą draugijoje, koks jis yra ir koks turėtų būt. Knygelė rašyta darbo žmonėms, kas reiškia — didžiajai visuomenės daliai, — taigi skaitytojas paįs moteris-darbininkes, pamatys pažeminantį jų žmogaus vertybę padėjimą ir neišvengtina jų pakilimą iš to padėjimo, su tikslu pasiekti savo laisvę ir lygybę, o per tai visos žmonijos tobulybę.

Redakcija

Tas buvo negražią 1789 metų spalinio dieną. Tamsūs ir sunkūs debesys užgulė Paryžių, tartum jie iš gailėsčio norėjo saviui uždengti visus vargus, viešpataujančius žemai. Paryžius badavo. Ir iš visų gatvių ir kampų rinkosi moters; jos jieškojo savo vaikams duonos. Ankštuose savo namuose jos ikišiol mažai tejautė revoliucijos audrą, kuri judino visą Prancūziją. Tik dabar, kada badas jautriai pasibaladojo į jų duris ir atsimušė ant sudžiūvusių ir išbalusių jų vaikų veidų, josios atsibudo, kaip iš sunkaus miego. Motinos, kurioms vaikų dejavimai draskė širdį, dukters, kurioms nebyliškas jų senų gimdytojų skurdas spaudė dvasią, moters, kurios tuoju prarėgėjo, pajutusios žmonių vargą, — jos visos susitiko dabar prie uždarytų keptuvių ir tuščiose rinkose. Jas suvienijo desperacija ir likimas, jas suvienijo neapykanta prieš duonos vertelgas, kurie ne tik padidino duonos kainą, bet da ir nesąžiniškai pardavinėjo sugedusius miltus, taip, kad nelaimingi žmoniai vaikai krito, kaip laukinės kvietkelės. Tuo laiku Tautos Susirinki-

gingų arba prigavimas. Pagaliaus odontui ir teisininkui darbas gauti,

darbo jieškant ne gali mėnesį, kitą mėnesį bus platinti ai sukrustų reikalavimų darbu už Angliją socijalen darbininkai mente (kongrese) arkiau sukrust ir gyvent. Kitokia i turės but išpildyti. Dėlto, is savo likimu išilikit ir neapsilei- reikia tas rankas citam, nepaisant ir jis lietuvis, ai-

mas Versaliuje laikė savo posėdžius ir kovojo su užsispyrusiu karalium už pripažinimą popierinių žmogaus teisių, tuo tarpu, kada gyva žmonių teisė užganėdinimui bado ir gyvenimo reikalų Paryžiuje buvo mindoma kojoms.

«Į Versalių!» — ūmai praskambėjo šauksmas per moterų eiles. Tas šauksmas išsiplatino paskiau teip greitai, kaip vėjas; šimtai moterų sekė paskui jį, ir nuo kiekvienos gatvės, kuriomis jos ėjo, jų burys vis augo. Ant galo, aštuoni tūkstančiai moterų, ilgai nusitęsusia procesija ėjo per audrą ir lietu slidžiomis gatvėmis prie karaliaus palociaus, buržuazijos lydžiamos paniekos juoku. Tai buvo ne piktadarės ir prostitutės, kokiomis paskiau norėjo jas parodyti reakcijos atstovai nugąstaujančioms naujoms gentkartėms; tai buvo vargingos moters, kurioms alkis pridavė tokią galingą jėgą. Kas nepasisekė Tautos Susirinkimo gražiakalbiams, tas pasisekė joms: drebėdams prieš jų pakeltą revoliuciją, karalius užtvirtino žmogaus teises; bijodamas liaudies valios, kuri neaprubėžiuojamoj galybėj apsiereiškė per jos moteris, pačias ir dukteris, jis ėjo paskui jas su visais savo tarnais ir Tautos Susirinkimu į Paryžių. Tuo patim keliu, kuriuo atėjo jos išgaut duonos alkaniems žmonėms, jos dabar grįžo, turėdamos savo tarpe karalių; jų rankos, kurios su rūstingu pasiryžimu spaudė kardą ir šaudyklę, dabar iškilmingai švytavo rudeninėms šakelėms: jos norėjo pergalėt vargą ir pergalėjo karaliaus valdžią; kaip su kokia rykšte jas išvarė vargas, už tai dabar su plevėsuojančioms vėliavoms pirma jų ėjo revoliucija.

I. Mašinos revoliucija.

Praėjo suviršum šimtas metų. Revoliucija, kuriai užgimti padėjo dvi tarpininkės: moteris ir ubagystė, neužilgo užmiršo jas abi: josios žmogiškos teisės, buvo teisėmis tik vyro, josios laisvė ir lygybė ne turėjo vertės darbo vergams. Moters teip greitai atsitolino nuo politiškinio gyvenimo scenos, kaip greitai ant jos atsirado. Bet jos daugiau jau į savo namą nebesugrįžo. Tuom laiku atsirado pasaulėj spēka, kuri jas pritraukė, kaip magnasas geležį: ta spēka tai mašina. Jos spēka pradėjo užstot raumeninę žmogaus spēką, ji padarė galimu kas kart daugiau pavartoti žmogų be jojo raumenų spēkos. Ir mašinų savininkai, stengdamies kaip galima daugiau išspaust iš jų, ėmė savo tarnystėn silpniausias, bet už tai pigiausias darbo spēkas: moteris ir vaikus. Kiekvienas technikos laimėjimas išvijo laukan iš dirbtuvių būrius vyrų ir atvarė į pabirką būrius moterų. Jeigu vyras nenorėjo išsitraukt visas bedarbės baisybes, jis buvo priverstas sumažint savo uždarbio reikalavimus iki moteries uždarbio lygumos; bet jam tai darant, negalėjo jis jau išmaitint šeimynos savo trūsu, jojo pati ir dukters priverstos jieškot uždarbio, — užburtas ratas moterų darbo įtekmės ant sumažinimo vyrų uždarbio ir tolimesnės nepakankamo vyrų uždarbio įtekmės ant moterų darbo išsiplėtojimo, užburtas ratas, kuris nuolatos atsikartoja. Rodėsi, kad buvo peržengtas tasai neva gamtos įstatymas, kuris iki tam laikui laikė moterį pririštą prie namų ir net josios samdomasis darbas buvo naminiuose rėmuose. Vyrų darbininkai kovojo su savo konkurentėms moterims su visu aršumu, koksai kiekvieną sykį apima žmones, kada senų pripratimų ir įstaigų pamatai pradeda griūti. Bet nė žiaurioji spēka, nė profesionalinių organizacijų (*susivienijimų*) galybė negalėjo moterų išvyt iš pabirkų, nes socijališkas arba visuomeniškas išsiplėtojimas negali būt sulaikytas: kas eina prieš jį, tas tampa jojo auka. Ne būdo lengvumas ir ne noras atsikratyt nuo naminių pareigų pavergė moterį piktajai spēkai didžiojo tirono mašinos; ne, vargas ją įmetė į to tirono glėbį, kartusis vargas, kuris vieną sykį, Prancūzijos revoliucijos laikuose, priverstė ją išeit ant istorijos arėnos.

Jau 1839 metais Anglijoj vilnonių daiktų išdirbystėj didžioji pusė darbininkų buvo moters. Per 20 metų visų vyrų darbininkų

skaitlius pasididino dvigubai, o moterų — trigubai. Praleidus da 30 metų, priaugimas pabirkų darbininkų išsireiškė 53%*), o moterų — 221%. Visose šalyse, kur tik atsiradavo mašina, josios pėdomis ėjo meters ir per šimtą metų viešpatavimo mašinos jos įtekmė toj pakraipoj vis augo. Žmonių surašas, pagal užsiėmimų rūšis visose apšviestose valstybėse, prirodo, kad moterų trūsas, kaip pirma, teip ir dabar, auga greičiau už vyrų trūšą ir net greičiau už moterų priaugimą. Viena tik Vokietija priskaito pusseptinto milijono užimtų išdarbystės darbu moterų, o tame skaičiuje yra 5 milijonai moterų-proletarių (neturtėlių). Ant 100 darbininkų abiejų lyčių dabar atsieina jau 36 moters, tai yra daugiau trečdalis.

Da aiškesnė pasidarys revoliucijoniška mašinos įtekmė, jeigu mes nuo tų abelnų tyrinėjimų eisime pažiūrėti į darbą moterų apšivedusių. Sako, kad vedusios moters turinčios būt paliuosuotos nuo reikalingumo jieškot uždarbio, jos, kaip ir pirmiau, turinčios saugot namą ir vaikus.

Bet kapitalo išsiplėtojimas, drūčiai susirišęs su mašinos išsiplėtojimu, nepaiso doros reikalavimų, jis jieško tik pigios darbininko spēkos. Sykį Amerikoj buvo perleistas per pramonininkus užklausias, su tikslu ištirt priežastis patraukimo vedusių moterų prie mašinos. Atsakymas skambėjo vienpusiškai: jos esą, labiau pasitikimos ir gabesnės (jos paprastai turi didesnę praktiką, negu merginos); jos rimčiau žiūri į darbą (jos nežiūri į savo darbą, kaip jaunos merginos, tik kaip į parėjimą prie apšivedimo); mažiau stato reikalavimų (jos tankiai yra priverstos, dėl vaikų, dirbti už bile kokį užmokestį); ne teip lengvai streikuoja (rūpesnis apie vaikus tankiai pereina jų jausmą solidariskumo arba sutarimo su draugėmis).

Tą patį atsakė Vokietijos pramonininkai pabirkų inspektoriams, bet jie didesnę svarbą dėjo ant to, kad pramonė negalinti apsieit be tųjų ypatingai gabių darbininkų. Moterų skurdas eina pasitiktai pramonininkų norų.

Augant pramonės šakoms, turinčioms laikiną (sezoninį) būdą, darbininkai vis tankiau patenka į bedarbę per ilgas sąvaites ir mėnesius. Blogi laikai, panašiai dabartiniams, da labiau sublogina tą padėjimą. Kas turi tada rūpinties išmaitinimu šeimynos, jeigu ne moteriškė? Žiauria pajuoka skamba pamokslas apie gaspadinės ir motinos pareigas ir kaltinimas už užmiršimą savo priedermių, kada moteris eina į dirbtuvę, arba į pabirką, vieton užsiimti gaspadinyste ir prižiūrēt vaikus: juk tiktai vaikų badas ir varo jąją tenai. Ir ne vien tik laikinai prisieina jai savo darbu papildyt savo vyro uždarbį. Daugybė vedusių moterų yra priversta nuolatos jieškoti uždarbio dėlto, kad vyrų uždarbįs kur-tai ne teip greitai kilo, kaip kainos (čienios) visokių reikalingų gyvenimui daiktų ir kvatierų ir kaip augo medegiški ir dvasiški reikalai.

Net iš Vokietijos pabirkų inspektorių pranešimų 1899 metais (tais metais, kurie nebuvo patekę pramonės kriziui — nuopuoliui), aiškiai matoma, kad vedusių moterų darbą iššaukė skurdas. Daugelyje vietų tas buvo prirodyta statistiškai, skaitlinėmis. Priegtam žmonės, ypatingai tie, kurie patys visko pilni, paprastai tik ten mato skurdą, kur jis pasirodo su skurliais arba idubusiomis akimis. Bet yra skurdas, kuris žmonėms, stovintiems ant aukštesnio išsilavinimo laipsnio, negu puslaukinis ar vergas, padaro tokį pat skausmą, kaip badas ar šaltis. Dabartinis darbininkas nežiūri jau teip šaltai į visą tą, kas puošia gyvenimą, išaukština dvasią ir nuramina širdį. Jis reikalauja, kad galėtų dalyvauti laimėjimuose kultūros, kuri yra vaisium sunkaus jojo darbo. Jis nori ragauti dailės ir mokslo vaisius, jis daugiau neužsiganėdina trupiniais nuo pono stalo; bet tam, kad igyt turtus, žmonijos trūso sudėtus per tūkstančius metų, reikalinga burtininkiška auksinė laz-

*) % tas ženklas užstoja žodį „nuošimtis“.

delė. O, žmonių godumas ant pinigų apstatė sienomis ir tvoromis net laisvąją gamtą, mišką ir lanką, kalnus ir jures ir visą tą gali pasiekti tik tie, kas gali mokėti skambučiais. Bet darbininko uždario, geriausiam atvėjyje, užtenka tik jo šeimos fiziniam arba kūniškam alkui numalšinti. Jeigu jis turi tokią drąsą, kad save rokuoja vertesniu už negyvą mašiną, kuri reikalauja tik, kad kasdien būtų pripildyta jos viduriai parėmimui darbo spėkės, jeigu darbininkė su savo vaikais svajoja «apie ką geresnio», jeigu ji nori patirti aukštesnius gyvenimo džiaugsmus, įgyti dvasišką gerovę, tai ji turi pati savo darbu pagaminti šaltinius.

Nors daugumas ir pripažįsta, kad moterų darbo rubežiai turėjo teip greit prasipūsti po įtekme aplinkybių, bet mano, kad dabar moterų darbas pasiekė aukščiausią laipsnį ir kad su laiku turės sumažėti nors skaitlius vedusių moterų (jeigu ne moterų abelnai), stojančių į kovą už savo būvį. Kas tai tvirtina, tas neturi jokių kitų pamatų, kaip tik gerus velijimus, nes moterų darbas negali išnykti, pakol nebus pašalintos jo priežastys. Technikos išsiplėtojimas yra be rubežių. Pagalvokime tik apie tai, kaip laiks nuo laiko kurpių arba šiaučių amatą naikina apsiavimų pabirkai, kur ištobulintos mašinos duoda progą pritrakti didelį skaitlių silpnų moterų; pagalvokime apie tai, kad vietą siuvėjo, kuris tvirta ranka ikišiol vartojo žirkles, dabar jau užėmė moteris ten, kur įvesta kerpamoji mašina ir kur užtenka lengvai pamygti ratą, kad iš syk sukirptų žinomą skaitlių drabužių. Tokių paveikslų galima būtų paduoti begalinę daugybę.

Bet ir pramonininkai reikalauja moterų, ypatingai tuose pramonės išsivystymo tarpuose ir tuose pabirkuose, kurie tik žinomu metų laiku turi labiau pajudinti išdirbystę. Tada iš moterų pasidaro ta didžioji, neišsibaigianti atsarginė armija, iš kurios jie gali bile laike išsirinkti sau reikalingas darbu spėkas.

Pirmiausia, klaidingas būtų manymas, kad skurdas, svarbiausia moterų darbo priežastis, gali susimąžinti. Nors ir aišku, kad negali būti daugiau kalbos apie tokį nuskurdimą, koks viešpatavo viduryje praėjusio amžiaus pramonės vietose Anglijoje, — valdančiosios klesos nuo to laiko suprato, kad darbininko gyvenimas ir sveikata turi būti apsergėta, nors iki žinomam laipsniui, — vienok skurdas ilgai da laikys apėmęs didelį žmonių skaitlių. Prie dabartinės kapitalistiškos išdirbystės negalima pašalinti pramonės nupuolimo periodų (tarpų), kada pabirkai išdalies sumažina iki pusės darbininkų skaitlių, išdalies visai užsidaro, ir pabrinkinė išdirbystė pasikeičia pigesne namine išdirbyste, kurioj daugiausia užimtos moters; negalima pašalinti kai-kurių išdirbystės šakų periodiško būdo. Nėra pamato manymui, kad pramonininkai pagal «širdies gerumą» pakankamai padidys darbo užmokestį. (Toliaus bus).

POLITIŠKOS ŽINIOS.

Rusija. Teisės ministeris Ščeglovitov reikalauja, kad dūma paskirtų 1 milijoną dol. naujiems kalėjimams statyti. Pagal valdiškas žinias pereinamais metais kalinių skaičius paango 111 nuošimčių (daugiau kaip dvigubai, kas buvo 1906 m.). Per vieną tik vasario mėn. š. m. pasididino skaičius apie 6 lais tūkšt.; iš viso kalinių buvo 165,583, tame 13,000 politikinių. Kovo 15 d. nepaprastai daug mirties bausmių nuspręsta: Kremenčuge 10 padaužų pasmerkta myriop, Kijevoj 4, Proskierove 3. Kurske pasmerkta vienas politikinis prasikaltėlis, Jekaterinoslave 7 ir vienas išvartas į Siberiją ant viso amžiaus už užpuolimą ant kasyklos biuro; Lodziuje pasmerkta myriop 3 padaužos.

Am. Jungtines Valstybes. Įstatymas prieš trustus pastaruoju laiku, kaip žinoma, buvo atkreiptas ir pritaikytas vien prie darbi-

ninkų unijų. Dabar jau eina kitas «kursas» ir valdžia pradės, turbūt, susiprast, kad teip išūliai erzinti darbininkus tokiu ištvirkusiu įstatymų aiškinimu netoli važiuosi. Jau ir dabar unijas ta teismo vertelgystė gerai sujūdino. Amerikos Darbininkų Federacija (kur priklauso per 2 milijonu darb.) turėjo 18 kovo Washingtono konferenciją, kuri aštriai išsireiškė priešais dabartinę valdžios politiką ir nusprendė vesti smarkią agitaciją prieš rinkimus, kad joks darbininkų priešas netaptų prezidentu. Tarp tų pažymėjo ir Taftą, dabartinį karės sekretorių, stojusį kandidatu į prezidentus, žinantį tik tiek pasakyti, kad «Dievas žino», ką gali daryt darbininkai ne-gaudami darbo ir mirštantį iš bado...

IŠ PARTIJŲ GYVENIMO.

Am. Soc. Party visuomeninis komitetas, 39 balsais prieš 4 (21 nebalsavo) pripažino, kad S.P. užlaikytų vieną moterišką kalbėtoją, kaipo partijos organizatorę ir prelegentę. Jos uždavinys varyt propagandą už civiliškų ir politikiškų teisių lygybę, kas yra apginama Soc. Partijos ir ypačiai nurodyta tarptautiškojo soc. kongreso Stuttgarte. Ji dalyvaus partijos ir darbininkų sąjungų pastangose link vienijimo ir švietimo uždariaujančių darbininkų. Paprastų kalbėtojų moterų S.P. turi nemažai.

— Socialist Party Philadelphijos mieste turi 27 kuopas, kurių aštuonios yra svetimtautiškos [žydų, vokiečių, lenkų ir tt.]. Gerai susiorganizavusių narių yra apie 700. Dabar visos organizacijos uždavinys svarbiausias: kovoti už žodžio laisvę. Policija jau nedrįsta uždarinėt susirinkimus socialistams, nors ir bando; bet ateina visa gauja į susirinkimus ir klauso kaip kalbėtojai išjuokia tokį valdžios ūpą.

Australijoje [toli toli į pietus] pirmiausia susitvėrė «Australijos socialistų lyga» [«Australian Socialist League»] 1887 m. aštuoneri metai atgal ta lyga, užsiimdama su parlamentu ir ramiomis reformomis, beveik visai nustojo revoliucijoniškumo. Jos vietą užėmė Soc. Darbininkų Partija; ji užsiima darbininkų socialistų politika, o ekonomiškams reikalams pripažino reikalingu rištis į «Visasvietinę Pramonės Darbininkų» sąjungą («Industrial Workers of the World»), kuri susitvėrė 1905 metais Chicagos susivažiavime [Amerikoj].

Iš Amerikos darbininkų gyvenimo.

Geležinkelio darbininkų streikas prasidėjo kovo 16 d. Koloradoj. 1500 darbininkų išėjo iš dirbtuvių geležinkelio «Denver & Rio Grande», nutarus mašinistų unijai. Tas streikas yra tai atsakymas minėtai kompanijai ant jos sulaužymo kontrakto su mašinistais.

Bravorų darbininkų streikas prasidėjo kovo 17 d. St. Louis, Mo. Sustreikavo išviso 3,500 darbininkų, nutarus «International United Brewers Workers of America». Ta unija reikalavo, kad bravorų savininkai priimtų atgal atstatytus 450 vežėjų. Reikalavimo neišpildžius, darbininkai visi sustreikavo. Savininkai bangina su «open shop», priimsią neunijistus; bet unija to nenusigąsta.

Bedarbių judėjimas Kalifornijoje. Iš miestų Oakland ir San Francisco bedarbių armija susitarė eiti į Sacramento miestą, pamant pakeliui iš mažesnių miestelių visus bedarbius, ir nuėjus prie valstybės valdžios, reikalauti pagalbos, t.y. maisto ir darbo, nes daugeliui grėsia bado mirtis.

Darbininku judejimas svetur.

Chili šalyje (Piet. Amer.) salietros kasėjai apygardėje Iquique sustreikavo prieš kapitalistų skriaudas. Valdžia įsimašė su savo kareiviais ir padarė tikrą Kišinevo skerdybę. Kareiviams liepta vartoti šobles ir durtuvus, išvaikant nuo gatvių ir rinkų streikininkus. Kilo muštynės. Apie tūkst. darbininkų krito negyvi ir sužeisti. Tai atsitiko sausio 1 d. Tada tik pustuštė žinia teatėjo, nes tos respublikos despotai matomai moka visokius pranešimus perkošt. Dabar tik norvegiškam laivui atplaukus iš tos šalies į San Francisco ta žinia paaiškėjo. Chili (Čili) valdžia apskelbė, kad tik 250 levonų ir šiaip sužeistųjų ji padarius. Stengiasi sumažinti mat savo kaltę.

Darbininkai dabar dirba, pasitenkinę mažu uždarbio pakėlimu. Kasyklų savininkai, daugiausia amerikiečiai, pats pakėlė uždarbį.

Orchard pasmerktas myriop.

Vienatinis Amerikoje ne melagius, tikras kapitalistų tarnas, vienintėlis liudytojas ir parodytojas piktadarysčių Haywoodo, Moyerio, Pettibone'o ir kitų «Vakarų Kalnakasių Federacijos» vadovų, papildęs kelioliką žmogžudysčių ne per savo kaltę, o vien tik dėl to, kad kiti jam liepė tai padaryti, — tas žmogus, teisingiausias Amerikoje, Harry Orchard pasmerktas myriop Boise mieste, Idahoje, kovo 18 d. š.m.

Teistojas Wood nepripažįsta to «jury» nusprendimo ir pastumia tą bylą prie «Board of Pardons», kad dovanotų tą bausmę, pakėičiant ją kalėjimu.

Rodos, tas žmogžudys nebus pakartas, o iš kalėjimo toks teisingas žmogus turės išeiti, nes kapitalistų valdžiai labai naudingas...

SANJUNGOS REIKALAI.

Veikiamąjį Komiteto susivažiavimas 1 kovo mėn. dieną.

Nariai pribuvo: nuo V rajono A. Antonov, nuo IV rajono M. Račintė, nuo Massachusetts valstijos rajono — A. J. Viznis, nuo II rajono A. Bernotas, nuo I rajono K. Liutkus.

Susivažiavimo pirmsėdžiu išrinkta K. Liutkus, sekretorium A. Antonov.

Po ilgų svarstymų ir debatų liko priimti sekanti nutarimai:

- 1) Veikiamasis Komitetas pradeda pilnai gyvuoti nuo 1 kovo dienos šių metų.
- 2) Veik. K-to susinešimų centras: A. Bernotas.*)
- 3) Kiekvieną kuopų įnešimą Sąjungos sekretorius perduoda V. K-tui, kurs apsvarstęs leis per Sąjungos referendum, jei pripažįs už atsakantį.
- 4) Svarbiuose klausimuose, kurių Veik. Komitetas nesiima tarti, įnešimai Veik. Komitete nupuola. Sąjungos sekretorius apie tai pagarsina organe; jei kuopos išnaujo paremtą, tokie įnešimai

*). A. Antonov priešingas tokiam pavadinimui: jo rekomenduotas pavadinimas: „savitarpinis V. K-to susinešimų sekretorius“.

leidžiami per Sąjungos referendum.

5) V. K-tas per referendum leidžia sekančiu rėdu: kiekvienas jo narys, gavęs nuo Sąjungos sekretoriaus kokios kuopos, komiteto ar Sąjungos įnešimą ar sumanymą, išreiškia apie tai savo nuomonę per savaitės laiką ir prisiunčia atgal Sąjungos sekretoriui. Tasis būtinai sutraukia kiekvieno nuomonę į eilę ir, nuhektografavęs, vėl pasiunčia visiems V. K-to nariams dėl balsavimo, kurį jie atlieka per savaitės laiką. Tada sekretorius pagarsina organe rezultata.

6) Kartu su rezultatu ir priežastys, dėl kurių liko tas ar kitas įnešimas atmestas, garsinamos organe.

7) Veik. Komitetas perstato kandidatus į Sąjungos veikėjus prieš susivažiavimą; teipgi perstato kandidatus į naujus Sąjungos veikėjus, jei senieji atsisako arba neatlieka atsakančiai jiems pavestą darbą. Ir kuopos turi tiesą statyti nuo savęs kandidatus.

8) V. Komiteto nariai raportus išduoda savo rajonų konferencijose.

9) Susivažiavimo lėšas Veik. Komitetui apmoka iš Sąjungos išdo.

Kandangi susivažiavimas artinas, tai Veik. Komitetas pripažino reikalingu tuoj perstatyti kandidatus į Sąjungos veikėjus.

Ant redaktoriaus Veikiamasis Komitetas išrinko kandidatais: J. Baltrušaitį — (dabartinį «Kovos» redaktorių), A. Antonovą — («Pirmyn» redaktorių) ir J. Lizdeiką (dar Lietuvoj).

Kandidatai ant administratoriaus: A. Dubas, J. Savickas — (1 kuopos) ir A. Bernotas — (1 kuopos).

Kandidatai ant sekretoriaus: P. Norkus — (iš Passaic, N.J.), A. Purvis — (New Yorko kuopos narys) ir P. Kaitis.

Kandidatai į Pildomąjį Komitetą: J. Endziulis — (16 kuopos n.), Šukys — (19 kuopos n.), K. Velykis — (1 kuopos n.), J. Zubas — (60 kuopos n.), Dr. J. Želvienė — (iš Plymouth, Pa.), V. Narijauckas — (40 kuopos n.), P. Grinius — (iš Baltimorės), A. Daukšintė — (iš New Haven), J. Ilgudas — (iš Chicagos).

Kandidatai į Literatūros Komitetą: Šukys, Žiurys, Širvydas, A. Baltrušaitis — (1 kuopos n.), J. Baniulis — (iš Easton, Pa.) ir J. Viskoška — (60 kuopos n.).

Veikiamasis Komitetas pripažino, kad Sąjungos sekretorius gali atlikti savo užduotis, gyvendamas nuošaliai.

Pripažinta už reikalingą tuoj apdrausti «Kovos» redakciją nuo ugnies ant \$1.000 ant T. Andziulaitienės vardo. Tą atlikti turi Pild. Komitetas.

Tolimesnius svarstymus lig kito savo susivažiavimo V. K-tas atliks per laiškus.

Vedėjas K. Liutkus, sekretorius A. Antonov.

P.S. Drgg. perstatyti į kandidatus, kurie nenorės priimti kandidatūrą į paskirtas vietas, malonės pranešti Sąjungos sekretoriui, o jisai praneš visiems Sąjungos draugams per organą.

Kuopos turi savo nubalsavimus siųsti Sąjungos sekretoriui pirmiau «susivažiavimo», kuris atsibus 10 d. gegužio, 08.

Balsavimas turi būti slaptas, su pažymėjimu, kiek už katrą balsavo, t.y. kiek balsų už ką.

K. Liutkus.

P.S.* Pasargos drg. K. Liutkaus teisingos, ir kuopos turėtų elgtis panašiai jo nurodymui, ir teipgi perstatytieji kandidatai, kaip galima greičiau tur pranešti ar jie priima kandidatūrą ar ne, kad V. K-tas, atsisakius kuriam nors, galėtų greitu laiku naują jo vieton pastyti.

Nuo savęs aš randu pridurt dar šį patarimą: kuopos gali ir nė vieno iš perstatytųjų kandidatų nepriimti, o perstatyti joms žinomo draugus, kurie atliktų jiems pavestą darbą, prisiųsdamos centro sekretoriui pažymėjimą, kiek kuris kandidatas, jų perstatytas, gavo balsų.

A. Bernotas.

Nuo Veikiamojo Komiteto.

Per stoką laiko, atsibuvusiame V. K-to Susivažiavime nespėta perstatyti kandidatų į Revol. Rėm. Komitetą. Tas darbas atliktas per V. K-to krivūlę.

Į būsentį Rev. Rėm. Komitetą pagal daugumą balsų perstatyti šie draugai į kandidatus:

P i r m s ė d i s: J.Šukys (Brooklyn), J. Baltrušaitis (Philad.) ir J. Ilgaudas (Chicago).

R a š t i n i n k a s: A. Stanelis (Newark), J. Pruselaitis (Walterbury) ir J. Šunckis.

I š d i n i n k a s: J. Širvydas, J. Grinius, T. Andziulaitienė.

Draugai perstatytieji į kandidatus; bet atrandanti negalinčiais dėl kokių nors priežasčių užimt pavestą vietą, malonės, kaip galima greičiau pranešt Centro sekretoriui drg. Dubickui, kuris tą perduos V. K-tui.

Kuopos ir į šias vietas galės skirt nuo savęs, tam tinkamas ypatas, jeigu joms pasirodytų perstatytieji neatsakančiais.

Pats rezultatas balsavimų liekasi pas V. K-to Susinešimų Centrą, kaipo liudijimas, ištikus kokiems dalykams.

LSS. Veikiamasis Komitetas.

Rinkimu delei.

Pakilo balsas viešo LSS. administracijos rinkimų dėlei. „Žmonių balsas tai Dievo balsas“. Bet Susivažiavimui esant po ranka, o jokių nurodymų kaslik balsavimo būdo nėsant, o net ir tiem, kurie to reikalauja, nepaduodant jokių patarimų, viešas balsavimas, beabejonės neįvyks iki Susivažiavimui. Iki Sus. gi mes turim laiko tam dalykui plačiau apkalbėt.

Mano nuomone yra tokia. Susivažiavimas turės arčiau ištirt sekretoriaus ir administratoriaus klausimą, nes tas yra kebliausias, ką mes šiandien turim. To klausimo išrišimas yra trejopas: 1) Palikt sekretorių ir administratorių teip, kaip yra su toms pačiomis algomis; 2) Sekretorių rinkti apmokamą iš-dalies (padėkim sau \$10.00 mėn.), o administratorių pilnai apmokamą; 3) Sekretorių-administratorių aprinkti vieną ypatą, kuri galėtų ir apsiimt tų vietų užduotis apdirbt, pavedant administratoriaus darbo dalį korektų skaitymą redaktoriui (jei apsiims), o ekspediciją daryt paimt pašalinių darbų zecerį. Abudu paskutiniu žingsniu sučedytų Sąjungai apie \$40.00 kas mėnesy, o nėra nėgalimu. Tai gi ištyrus tuos dalykus arčiau Susivažiavimas galės paduot kandidatus (noringtis kandidatūros ant apmokamų vietų jei negalės pribūt Sus. turėtų apie tą pilnai parašyt sekretoriui, kurs laiškus atsiveš į Sus.), po du ar tris ant kiekvienos vietos, kaip atsiras kandidatų, viešam Sąjungos narių perbalsavimui. Sus. atsibus gegužy, o viršinininkai galės apimt vietas nuo 1 d. liepos, tai per pusantro mėnesio Sąjungos draugai galės pasirinkt sau geriausiai tinkamus.

Toks būdas būt geras bent dabar, kad apie viešą rinkimą pradėjom teip vėlai kalbėt. Susivažiavime galima bus apkalbėt, tarp kitų dalykų, ir viešo rinkimo būdą tolesniam laikui, tik tam reikale būt gerai turėt kuo daugiausiai nuomonių (kurias galima pasiūst Sąjungos sekr., kad priduotų Susivaž.) idant tas nusisektų geriau ir būt demokratiškesniu, negu Sus. Liet. Am. vartojamasis būdas.

F. J. Bagočius.

Sąjungos sekretoriaus klausimas.

Kovo 6 d. 14-ta kuopa LSS. Baltimore, Md., laikė mėnesinį

susirinkimą, kur buvo skaitytas LSS. sekr. pranešimas, tilpęs «Kovos» N 9, apie tai, kad 45 ta kuopa pritaria ir drg. P. Norkus apsiima atlikti Sąjungos sekr. darbą už mažesnę algą.

Mēs išrandam tą draugo atsišaukimą ne praktišku dėl šių dalykų:

1) Kad drg. Norkus tą darbą apsiima atlikt su išlygomis, kad būtų jam leista gyvent ne ten, kur «Kova» išeina, bet ten, kur jam parankiau.

«Kovos» N 10 paaškinta Sąjungos sekretoriaus ir administratoriaus uždaviniai. Iš to matome, kad sekretorius darbo turi gana daug ir labai svarbaus, ir da randasi jo darbo cilėse tokių reikalų, kurie gyvenančiam ne ten, kur «Kova» eina, labai būtų sunku atlikti, o gal ir visai negalima.

2) Drg. Norkus dalį Sąjungos sekretoriaus darbo palieka administratoriui, kuris ir, kaip matyt iš virš minėto pranešimo, turi gana apsčiai darbo, tai dėl stokos laiko gal negalėtų tą jam priskirtą darbą atlikt, arba jeigu ir galėtų, bet matomai jaustųsi apsunkintu ir kiek nors reikėtų jam primokėti.

3) Drg. Norkus apsiima dirbti tik už 10 dol. mėnesiui. Labai malonu, bet aiškiai suprantama, kad draugas prie tam turėtų kuom nors kitu užsiimti, nes iš 10 dol. negalės pragyvent. O iš viršuj minėtų nurodymų matom, kad tas ar kitas, turintis kitą koki užsiėmimą, negal pilnai atlikti Sąjungos sekretoriaus uždavinių, nes yra gana svarbus ir reikalaujantis daug laiko.

Tai mes 14 ta kuopa LSS. patariam, kad sekretorius Sąjungos tur ten gyvent, kur išeina «Kova».

Sekr. J. Naruševičius.

«Kovos» N 9 paduota klausimas apie LSS. sekretorių. Mano nuomonė tokia: susitvėrus LSS., buvo sekretorius neapmokamas, tai kaip atliko tą darbą, teip buvo ir gerai, kad ir negerai buvo. Aš esu tuomet rašęs «Kovoje», kada 44 kuopos buvo paduota metinė atskaita neteisinga, tai redakcija patarė, kad sekretorius neapmokamas, tai turi būt gerai. Tai ir dabar gali atsitikti teip, kad mažai apmokamas sekretorius kaip atliks darbą, teip bus ir gerai. Teip pat, jeigu sekretorius gyventų toli nuo redakcijos, tai ir visai būt keblu, reikėtų kalėdoti ir maišyti kaip košę, vieni siųs laiškus «Kovos» redakcijon, kiti tuos pačius siųs sekretoriui, tik netvarka paliks. Paskui tik tuščios polemikos pasipila. Veikime praktiškai. Sekretoriui vieta, kur yra «Kova».

M. Rasimas.

Illinojaus rajono 2-ros konferencijos protokolas.

Konferencija atsibuvo vasario 22 d. 1908 m. A. Vienbiskio sve-tainėje, Spring Valley, Ill. Posėdį atidarė rajono organiz. drg. J. Klembaukas. Susirinkimo vedėju aprinkta drg. J. Zvingila, sekretorium — V. Černauskas. Delegatų susirinko išviso 12 ka iš 5 kuopų priklausančių į rajoną. Dvi kuopos prisiuntė vien įnešimus.

Nutarimai buvo sekanti:

1. Kad rajono organizatorius visada paragintų kuopas parsitraukti naujų knygų, nepaisant, kur bus spauzdintos, bile tik jos būtų darbininkiškos dvasios.

2. Kaip agitatorių bei kalbėtoją persikviesti iš susipratusių studentų laike jų vakacijos. Kalbėtojui, keliaujančiam po lietuviškas kolonijas, lėšas mokės rajono išdas, jeigu bus reikalinga. Pirm atvažiuosiant kalbėtojui į mūsų rajoną, organizatorius privalo susinešti su juo, kokiomis sąlygomis jis važiuos ir kuopoms pranešti, kas jis per vienas.

3. Agituojančius lapelius, su paveikslėliais atspauzdįs rajonas. Kuopos parašiusios lapelius, privalo pasiūsti literatiškam ra-

jono komitetui, kurs peržiūrėjęs paduos į spaudą.

4. Atkreipti atydą ir ant mūsų moterų bei merginų. Spauzdinant agituojančius lapelius reikalinga ir joms ką nors priminti apie sunkų jų padėjimą; raginti jasias lankyti į susirinkimus, prakalbas, diskusijas ir pratinti prie skaitymo socialistiškų knygelių.

5. Kuopos privalo kuotankiausia rengti diskusijų bei prakalbų vakarus. Nėsant kuopoj kalbėtojo šauktis prie rajono organizatoriaus, kad jis tame reikale teiktųsi pagelbėti. Teipgi organizatorius, matydamas kuopas silpnai gyvuojančias ir nerengiančias prakalbų nė diskusijų, privalo prie to jasias paraginti.

6. Kad tapti šios šalies piliečiais ir išsiimti popieras, reikalinga organizatoriui kuopas paraginti per organą.

7. Padidiniui rajono išdo kas bertainis metų dėti kiekvienam sąnariui po 5c. Pinigai bus pašvenčiami agitacijai prie socializmo. Šitą užmanymą rajono organizatorius perleis per raj. referendum visų kuopų nubalsavimui. Nubalsavimas persiduos organizatoriui ir jis rezultata pagarsis organe.

8. Draugams bei draugėms, pribuvusiems iš kitur, kuopų pareiga juos darbu aprūpinti. Jeigu vietinėje kuopoj nebūtų galima darbas gauti, tąsyk reikia kreiptis prie rajono organizatoriaus, kurs susineš su kitoms kuopoms ir teip suras darbą. Bet šelpsimė draugus bei drauges tik mūsų LS. Sąjungos ir Socijaldemokratų Partijos draugus, iš užrubežio atvykusius, nežiūrint kokios tautos, jeigu turės savo partijos paliūdijimą. Šelpsimė ir nepaspėjus gauti paliūdijimus, jeigu rasis draugai, kurie patvirtis, kad tai yra mūsų draugas. Nežinomų nešelpsimė dėlei apsaugojimo nuo juodašimčių. Dėlei sužinojimo ypatų, pribuvusių iš Lietuvos, kurių daugumas pasivadina socijaldemokratais, o yra šnipais (kas tankiai atsitinka), nuskyrėme drg. P. Puskunigį iš Chicago, Ill. (4-tos kuopos) kursai susižinos su LSDP. centro komitetu ir ištirs nužvelgtinas ypatas.

9. Illinojaus rajone prigulinčios kuopos prisiųs tik vieną delegatą į visuotiną LSS. susivažiavimą. Pasiuntinio kelionės lėšos bus apmokamos proporeijonališkai visų sąnarių rajono. Delegatas rinksis nuo visų kuopų sekančiu būdu: kiekviena kuopa nuo savęs galės perstatyti po 1 ypatą už delegatą. Kuopos perstačiusios savo draugų delegatų vardus, pasiųs rajono organizatoriui, kurs tris ypatas, gavusias daugiausia balsų, paves kuopoms nubalsuoti. Kas iš tų trijų gaus daugiau balsų, tasai važiuos į LSS. susivažiavimą. Jo vardas pirm važiavimo bus pagarsintas organe.

10. Sekančios konferencijos laikas ir vieta nepaskirta; bus šaukiama tada, kada organizatorius ir sekretorius rajono matys reikalingą. Matydami reikalingumą konferencijos atsilieps į kuopas ir paaiškis priežastis reikalingumo konferencijos; nurodys vietą ir tt.

11. Atsiradus kuopose nesutikimams jeigu tos kuopos draugai negal įvesti tvarką ir sutaisyti besipykstančių ypatų, turi šauktis rajono organizatoriaus patarimo prie santaikos.

12. Kad susirinkimų vietos ir sekretorių vardai kas savaitė būtų garsinami organe «K.».

13. Kad mūsų organas «Kova» nekapotų korespondencijas, bet jas patalpintų pilnam skambėjime jų žodžių, o padėtų į šalį kokius ten feletijonus, iš kurių darbininkams nebūna perdaug naudos.

14. Kalbose nekludyti dvasiškų stulpų, neturint priešais juos gerų faktų bei iškalbos jų šelmystėms išrodyti.

15. Kviečiant kalbėtoją iš kitur ir jam jau pribuvus visada reikia pranešti kas čia per vieni žmonės, koks jų užsilaiikymas ir jų nuomonės.

16. Kad, pirm prasidėsiant prakalboms, kalbėtojai ir rengėjai turėtų programą apie ką bus kalbėta.

17. Jeigu miestų valdžios kuomi nors nuskriaudžia darbininkus, jų visas šunybes reikia pagarsinti per organą «Kovą», bei kituose laikraščiuose.

18. Leike bedarbės privalome kuo tankiausia rengti prakalbas

ir vesti brolius ir seseris prie supratimo darbininkiškoj kovoj su skriaudėjais.

19. Išleistos Illinojaus rajono knygutės «Kelionė per peklą», turi būt pas rajono organizatorių. Jis jasias kuopoms ir pavieniems reikalaujantiems parduos ir suves rokundą kiek jų parduota ir kiek dar liksis: Knygutės vertė 10c.

Pinigų rajono išde randasi \$ 9.60.

Rajono viršininkais išrinkta: organizatorium P. Puskunigis, 3239 So. Halsted St., Chicago, Ill., sekretorium V. Černauskas, 2128 Peoria Road, Springfield, Ill., išdininku J. Buškevičia, 2116 Peoria Rd., Springfield, Ill.; į literatišką komitetą: P. Puskunigis, J. Ilgandas (iš Chicago, Ill.) ir V. Burba (iš Springfield, Ill.).

LSS. Massachusetts valst. rajono 5 konferencija.

Atlaikyta 23 d. vasario 1908 m. Brighton, Mass. Konferencija atidarė organizatorius drg. S. Danilo. Vedėju tvarkos išrinkta J. Zubas, sekretorium S. Bakanauskas, redaktorium J. B. Smelstorius.

Delegatus atsiuntė šios kuopos su mandatais: 67 kp., Brighton, Mass.: P. Klykuną, P. Bušmą ir J. Matuzą; 17 kp., Brockton, Mass.: V. J. Petkūną ir J. Faltinavičią; 64 kp., Lawrence, Mass.: L. Juškevičią ir R. Vasiliauską; 60 kp., So. Boston, Mass.: F. Juškauskienę, L. Grikštą, S. Banduraitį ir J. Zubą; 40 kp., Worcester, Mass.: M. Dusevičią ir J. B. Smelstorių. Be mandatų: 61 kp., W. Lynn, Mass.: S. Danilą; 85 kp., Hyde Park, Mass.: L. Zavistanavičią; 71 kp., Cambridgeport, Mass.: A. Babilių ir J. Bartulį. Konferencijoje dalyvavo rajono komitetas: organizatorius S. Danilo, protokolų sekr. S. Bakanauskas, finansų sekr. T. Rubikas, išdininkas J. Kugis ir Veik. K-to narys A. P. Viznis. Rajono knygius J. Raulinaitis nepribuvo.

N u t a r i m a i:

1. Protokolas IV-tas tapo priimtas išskiriant § 6 tą, kaslink atspausdintų rajono agitatyviškų atsišaukimų. Ištyrimui kas tuos atsišaukimus davė į spaudą, be žinios tam tikslui išrinktų draugų, išrinkta komisija iš 4 drgg.

Draugai: Danilo, Pacevičia ir Kugis išrinkti dėlei parengimo prakalbų Hyde-Park'e, savo užduotį išpildė. Ten susitvėrė nauja kuopa.

Drgg.: Danilo ir Bakanauskas, išrinkti susižinojimui su drauge M. Olyta, ar apsiims pervaziuoti per mūsų rajoną su agitacijos tikslu, sakant prakalbas, pranešė, kad dėl nesveikatos dr-gė Olyta atsisakė.

2. Klausimas kaslink gavimo už dyką, arba nors už pigesnę prekę knygų iš Sąjungos nariams LSS., pavesta svarstyti Veikiamamjam Komitetui.

3. Klausimą sutvėrimo rajono pašelpinės bedarbiams kasos, į kuria sąnariai kuopų turėtų mokėt nutartą mėnesinę mokesį, leist per rajono kuopų referendum. Protok. sekr. sutaisys balsavimui lapus ir pasiųs kožnai kuopai po vieną. Balsavimus apskelbt organe «Kovoj».

4. Dėlei sušelpimo sužeistojo caro budelių drg. Jono Jomanto, raj. sekr. turės sutaisyti tam tikslui atsišaukimus ir pasiųst raj. kuopoms dėl rinkimo aukų.

5. Klausimą kaslink garsinimo organe «Kovoj» platesnių aprašymų iš veikimų ir darbų svetimtaučių socijališkų partijų, pavest — Veikiamamjam K-tui.

6. Parengt prakalbas Narwood'e, Mass., išrinkti: Žavistanavičia ir Banduraitis Stoughton'e, Mass. — Motuzas, S. Vismonas ir J. Faltinavičia. Parengimą prakalbų Nashua, N.H., pavest 64

kuopai Lawrence, Mass.

Apmokēt drg. Daniliui iškaščius rengimo prakalbų Hyde Parke \$5.50. Surinktas gi aukas \$3.60 pasiųst į Lietuvą šeimynoms drgg. Buržinskio ir Liaugmino, kritusių kovoje už laisvę. Tam tikslui suaukavo konferencijos draugai \$3.66.

Į Veikiamąjį Komitetą tapo išrinktas drg. A. J. Viznis, kuriam ir pavesta darbuotis vardan mūsų rajono labui socializmo ir mūsų LSS. — Kelionės lėšas į Brooklyną, kur atsibus 1-joj d. kovo Veikiamojo K-to susivažiavimas, apsiėmė mūsų rajonas.

Komitetas išrinkta šiems metams: organizatorium S. Danilo, iš W. Lynn, Mass., protokolų sekr. S. Bakanauskas, iš Worcester, Mass., finansų sekr. P. Klykunas, iš Brighton, Mass., išdininku J. Kugis, iš Brighton, Mass., knygium L. Zavistanavičia iš Hyde Park, Mass.

Revizoriais (peržiūrėtojai) rajono finansų knygų, kurių užrašai nesutinka, išrinkta J. Zubas, S. Banduraitis, ir R. Vasiliauskas iš So. Boston, Mass.

Sekanti konferencija nutarta laikyt Brockton, Mass.

Kasoje pinigų randasi, pagal užrašus kasieriaus \$4.65.

Sekretorius *S. J. Bakanauskas.*

Ar teisybė?

(Veikiamojo Komiteto užklauskimas).

Eina gandas po Sąjungą, gaudas iš Veikiamojo Komiteto susivažiavimo, gandas apie vieną — taip pas mus pramintą — «konspiraciją».

Konspiracija — prasmė: piktoji slaptystė, negali būt mūsų Sąjungos viduje. Todėl viešai užklausu apie tą gandą ir tuomi pradedu konspiracijos hydrui galvas kapoti.

1) Ar teisybė, kad Veikiamasis Komitetas savo o f i c i j a

Sapnas.

Parašė *S. Strazdas.*

TEIP mane apėmė neramumas ir nuovargis bevaikėčiojant per dieną miesto gatvėmis, kad parėjęs vakare namon tuoj guliau į lovą ir umai užmigau. Bet... ir užmigęs neturėjau pailsio: sapne, rodos, vėl, kaip ir dieną, kluikinėju apie pabriku vartus, norėdamas gauti darbo... Pro mane, rodos, vaikštinėja šimtai tokių pat varguolių, išblyškusiais veidais ir nuplyšusiais drabužiais; jų visų akys nukreiptos į fabriko duris, ir jie laukia darbo. Štai! Jau išeina drutas, nutukęs «bosas» — užveizda. Kam bus laimė? Atėjęs prie žmonių minios pažiūrėjo su paniekinančiu žvilgesiu ir pratarė storu balsu:

— I no got job to-day — Aš neturiu darbo šiandien.

Ir apsisukęs nuėjo atgal į dirbtuvę. Likusieji gi varguoliai ir vėl išsiskirstė po miesto gatves. Ir aš podraug patraukiau viena gražiausia gatve į miestą. Čia, rodos, jau visai kitaip, kaip pakraštyj: čia nebegalima pamatyti tamsių, surukusių stubelių, vis augšti ir gražūs namai, beveik debesius siekia, rodos, juose žmogui ir gyventi būtų baisu... O vienok juose gyvena žmonės — sotūs ir liuksmi... Čia ir ant

liškame susivažiavime, kovo 1 d. š. m., apkalbėjo vieno savo nario «pranešimą», kad aš, «Kovos» redaktorius, išvažiuoju į Šveicariją?

2) Ar teisybė, kad Veikiamasis Komitetas savo susivažiavime o f i c i j a l i š k a i svarstė to paties V. K-to nario «pranešimą», kad administratorius buvęs girtas ir, berūkydamas cigarą, uždeges redakciją?

Veikiamojo Komiteto nariai, dalyvavę tame susivažiavime, teiksis ūmai ir viešai, t. y. «Kovoje», tuos klausimus išaiškinti ir nusivalyti nuo savęs tas dėmes, atiduodant jas tam, kam priklaus.

Juozas Baltrušaitis.

Atsakymas drg. P. Norkui.

«Kovos» N 11 drg. P. Norkus klausia, dėlko jo atsiskaukimas yra pavadintas jo, o ne 45-tos kuopos? Kad viešai klausia, tai viešai reikia ir atsakyti. Kad visi žinotų, ar jnešimas 45-tos kp. iškreiptas ar ne, už tai to jnešimo ištrauką čia patalpinu be jokio iškreipimo*).

«Pildomamjam Komitetui LSS.

«Susiainkime mus kuopos 26 d. sausio buvo svarstytyas klausimas dėlei ekonomijos finansų Sąjungos, kuris (svarstytymas. Red.) privedė:

Drg. P. Norkus, matydamas blogą stovį sąjungos finansų, kurį da sumazįs vasarą krizis ir numaziinta mėnesinė mokestis, konstituciją priėmus, atsišaukė per mūsų kuopą ant už-

*) Rašybą šiek-tiek pataisau. — Red.

gatvės nematyti tiek daug tų nuplyšusių, su išblyškusiais veidais varguolių, čia pilna šilkais pasirėdžiusių žmonių; čia matytis apkrauti langai visokioms brangybėms; čia girdėtis garsų juokai ir muzikos balsai... Priėjęs prie vieno tų augštųjų namų, aš atstojau ties langų, apkrautu visokioms gėrybėms, norėdamas nors prisistebėti tam visam. Bet, nesuspėjus man da pažvelgti į langą, štai prie manęs prišoko tarnas ir rusčiu balsu sušuko:

— Šalin, valkata! Nori pavogt ką!

— Šia, tai tau, — pamislinau eidamas į šalį:— Man nēr čia vietos. Tai ir patraukiau vėl į pakraštį.

Vos tik pasibaigė aukštieji namai su visoms savo grozybėms ir muzikoms, tuo prasidėjo eilės surukusių ir žemų stubelių, iš kurių ėjo duslų verksmo balsai... Sustojau ties viena stubele ir... išgirdau verkiančių vaikų balselius.

— Mama, valgyt! Mama, duonos!...

Teip mano širdis susigraudino besiklausant tų balsų, ką tik nepradėjau ir aš sykiu verkti su anais nelaimingais vaikais ir motinoms. Bet susilaikiau ir ėjau tolyn. Visur tas pats balsas buvo girdėtis: «Mama, duonos». Štai prieinu gatvės galą, žiuriu — stovi žmonių minia; cinu ir aš artyn. Iš tarpo minios tokis pat, kaip visi, nuplyšęs ir išblyškęs darbininkas pasilypo ant kedelės ir pratarė į minią tais žodžiais:

bėjo vieno savo švaiziuoju į Šve-

avo susivažiavimui, to nario «pranešdamas cigarą,

susivažiavime, us išaiškinti ir kam priklaus-

Baltrušaitis.

ui.

ko jo atsišau-? Kad viešai notų, ar įnešimo ištrauką

vo svarstytas turis (svarsty-

ungos finansines, nenesinė močuopa ant už-

škusiais veimū, čia magirdėtis gartų augštųjų as gėrybėms, ispėjus man as ir rusėiu

- Man nėra

is savo gro-usių ir žesai... Susto-aiškų balse-

ų balsų, ką ingais v-Visur tas prieinu gat-š artyn. Iš-škę darbi-žodžiais:

kvietimo drg. Dubicko (žr. 31 N «Kovos» ant 475 puslapio pėreitų metų) ir apsiima atlikt darbą sekretoriaus už 120 dolerių peš metus, arba 10 dol. per mėnesį. Tad Sąjungai liktų 480 dol. per metus arba 40 dol. kas mėnuo.

Bet drg. P.Norkus stato išlygas tokias».

Čia yra nurodytos išlygos, ant kurių drg. P.Norkus sutiktų ir kaip galima tai įvykdinti. Užbaigia teip: «Mūsų kuopa 9 balsais vienbalsiai šį praktišką sumanymą paleidžia Pildomamjam Komitetui, kad jis (Pild. Kom.) paleistų per referendum, kaip to reikalauja pats drg. P.Norkus. Draugų gi Norkų randam pilnai atsakančiu tam tikslui.

Su sociališkais linkėjimais

Vardan 45 kp. Sekr. J.Gilus».

Šitas sumanymas, už kurį drg. P.Norkus rugoja, buk jis tapo iškreipytas, yra rašytas ranka paties drg. Norkaus, net ir sekretoriaus pravardė jo parašyta, ir kaip drg. P.Norkus galėjo pamiršti ir viešai kaltinti mane už iškraipymą įnešimo.

Aukščiau nurodyti išsitarimai apie Sąjungos blogą stovį yra pastebėtini ir nenoroms priveda prie klausimo: iš kur 45-ta kuopa ir drg. P.Norkus pamatė Sąjungos stovio blogumą? Iš kur jūs, draugai, tokią liudną žinią išgirdote? Ar ištikro-gi jau teip ir yra, kaip jums pasirodė? Visai ne teip. Ir jeigu jūs, draugai, teip manote, tai labai klystate. Dėl to turiu čia paaiškinti apie mūsų stovį. Jūs žinote, kad yra daugelis draugų, kurie skolino Sąjungai savo sunkiai uždirbtus skatikus, net po \$ 100, ir tie pinigai nepateko į vilkų gerkles, bet yra vartojami Sąjungos labui. Teisybė išdas Sąjungos sumažėjęs ir skolos daug yra, bet už tai Sąjungos turtas pasididino. Jeigu tik mūsų draugai ir toliaus teip darbuosis

— Broliai! Ar ilgai mes da klausysimės pačių ir vaikų verksmo? Argi leisime mes jiems nekaltiems badu išmirti!... Kuomet ponai sau linksmai baliavoja ir barsto mus uždirbtus pinigus į visas šalis, — ar ilgai mes, broliai, kentėsim tą prispaudimą?... Gana mums bekontėti, eikim, pareikalaukim mus užgriebtų tiesų!...

Ir minia dainuodama Marselietę patraukė didžiųjų rūmų link. Ir ašėjau su jaja sykiu. Minia jau prisiartinio prie gražiųjų namų, ir štai gauja policijantų ir kitokių valdžios tarnų pastojo jai kelių ir paliepė eiti atgal, iš kur atėjus. Bet minia nesijudino. Tai matydami policijantai suskato minią daužyti ir pasipylė kraujas ant kietų akmeninių grindų, raitėsi sužeistieji.

— O, Dievė! — sušukau:— Argi jie be proto!

Bet nesuspėjus man tuos žodžius ištart, prišoko prie manęs beširdis policistas ir, rodos, štai, štai pagriebs mane, muš, stums kalėjiman! Tik tuo tarpu mane prikėlė draugo balsas:

— Kelkis! Eisime jieškoti darbo!

Atsikėliau da labiau nuvargęs, ne kaip guldamas. Turiu eiti vėl vaikiotis apie fabriko vartus, laukdamas kapitalisto mylistos...

Sąjungos naudai, tai jai ir jos finansams nėra jokio pavojaus.

Šiandien turtas mūsų Sąjungos, atmetant skolą, yra toks: tik vienos literatūros randasi daugiau kaip už \$ 1000, o kur kiti daiktai? Po trečiam susivažiavimui, arba tik-ką užstojus naujai tvarkai, Sąjunga neturėjo nė vienos kresės ant ko atsistėti, nė stalelio ką nors pasidėti, o šiandien turime du didelius 6 pėdų ilgio aržuolinius stalus, sėdinių turime 80-čiai ypatų susėsti (Redakcijos salėj, kur daromi susirinkimai — žinoma, ne be naudos Sąjungai). O kiek spaustuvės įrankių tapo pripirkta, — visas Sąjungos turtas siekia su višum \$ 2.000, ir kas diena jis auga. Todėl ir apie Sąjungos blogą stovį visai nėra ko kalbėti — šandie mus Sąjunga yra pačiam savo blizgėjime. Už tai draugai nereikalaujate gazdyti vienas kitą ir kalbėti apie jos blogą stovį, bet džiaugtis ir gėrėtis dabartiniu stoviu. Jeigu buvo ir yra keliamas audra, tai tą audrą kėlė tik kelios ypatos, be jokio pamato, o su savotiškais tikslais, kas beabejo išeis į aikštę.

LSS. sek. P. Dubickas.

Apie pašalinius darbus.

Draugai ir Draugės: — Žinote, kad «Kovos» spaustuvėje yra atliekami pašaliniai darbai — k. a. spauzdinama knygos, konstitucijos ir tt.; žinote, kad nuo kiekvieno tokio darbo eina nuošimtis mūsų Sąjungai. Bet kad tokie darbai būtų pasekmingi, reikalinga tam tikri agentai, ką ir turi beveik visos biznieriškos spaustuvės. Mes gi neįstengdami užlaikyt tokių

Pasikalbejimas.

II.)*

Parašė Juozas Ilgūnas.

PRAĖJO apie tris savaites, o aš vis da buvau nesimantęs su savo draugu. Jau maniau, kad po «kriziui» netekęs darbo, išvaziavo į kitą miestą. Bet štai vieną sekmadienį ateina visai linksmas. Įėjęs nusišypsojo:

- A, tamsta, seniai jau matėmės...
- Tai gerai, kad ateini, — geras iš tamstos draugas.
- Nedirbu, tamsta.
- Tai ypač tankiau pas mane gali atsilaukyt.
- Užsiimu dabar skaitymu, — sėdžiu kasdien namieje.

Bet ištikro, tamsta, toji pasakaitė, tai teip mane užėmė, kad aš visokius katalogus pervėrciau tos knygos bejieškodamas, bet niekur neradau.

— Kokios knygos?

— U-gi tos, ką pas tą vireją pateko, kaip sakei: «Kaip įtaisyti rojų ant žemės»

*) Žiurek „Kovos“ N 8.

ypatų, atsišaukiame į Jūs, draugai, kad Jūs butumėt panašiais agentais Jūsų užlaikomos skaustuvės, kad Jūs pasistengtumėte kiekvienas pagal išgalę surast kokį nors stambesnę spaudos darbą ir pasiųst jį «Kovos» spaustuvėn. Tuomi patarnausite pats sau ir kiekvienas likęs centas eis naudai LSS.

Su proletariškais sveikinimais

„KOVOS“ Administracija.

Korespondencijos.

Rašyti reikia visados tik juodu rašalu ir tik ant vienos pusės popierio, neperšviečiamos; viršuje palikti bent dvi eilutes neužrašytas.

Žinios turi būt teisingos, paduotos teip, kaip atsitiko, be ilgų privadžių ir pamokinių. Žinios iš darbininkų gyvenimo visados bus patalptos.

Springfield, Ill. Kovo 10-tos d. naktį patiko nelaimė mus garbingą tautietį Juozą Klembauską. Tapė nušautas nežinomo piktadario vėlybam vakare jam einant namo iš krautuvės. Darbininkai eidami darban anksti rytą rado jį jau negyvą šale geležinkelio C.P. & St. Louis. Velionis įsautas į galvą. Rasta prie jo pundelis darbininkiško turinio knygų, krepšelis kendžių ir obuolių. Suprantama, kad nešė savo vaikučiams.

— Ka-ka-ka! — aš nusikvatojau:— Tai tamsta da nė tiek nesupratai, kad toji knyga, tai visai kas kitas buvo?

— Kaip tai?

— Na teip: juk ir žąsis pavirto į virėją!...

— Hm... dabar lyg truputį ir suprantu, bet kodėl, tamsta, teip navatniai pasakojai?

— Matai, tamsta, kiekviens kalbėtojas, kiekviens rašytojas, kiekviens, kuris pasišvenčia kokiais nors idėjai — jeigu jis kalbės stačiai, rašys, dirbs be jokių paveikslėlių, be prilyginimų, tai į jo darbus niekas neatreips jokios atydos. Toji «knyga», tai socializmas! Jeigu tuo syk aš tamstai bučia stačiai pasakęs, kad: «Darbininkai kentėjo badą ir šaltį per amžius, savo trusą pavedė «ponui» ir tik dabar jau socializmas pradeda apšviesti, parodo kelią, kuriuo jie eidami galėtų išsiluosuoti iš po dabartinio kapitalizmo jungo», tai, beabejonės, tamsta butum neatreipęs jokios atydos į tai. O dabar štai: Toji visai menkos vertės pasakėlė, kaip pats sakei — «labai užėmė galvą»...

— Iš tikro! Bet iš kur, tamsta, teip išmokai pasakot?

— Iš knygos.

— Kokios?

— «Kaip įtaisyti rojų ant žemės».

— Vai, kad sakei — tokios knygos visai nėra.

— Tiesa, tokios nėra, bet yra kitokių knygų, kurios aiškiai, kaip veidrodyj, parodo socializmo mokslą.

Velionis Juozas Klembauskas buvo vienas susipratusiųjų draugų. Jis darbavosi kiek jo spēkos jam leido. Buvo žmogus laisvų pažvalgų, karštas socialistas ir tautietis, visuomet energiškas ir šnekus. Jis su savo iškalbumu daugumą draugų bei draugių patraukė prie susipratimo. Platino literatūrą, daugiausia socialistišką. Nešdamasis knygas ir mirtį sau sutiko. Jis tankiai rašydavo korespondencijas bei straipsnelius į visus pažangiuosius Amerikos lietuvių laikraščius. Tankiausiai vartodavo slapyvardį «Senas Krivaitis». Šįmet jisai buvo pastatytas kandidatu į pirmsėdžius SLA. Bet vėliau atsisakė nuo kandidatuos, nenorėdamas užkenkti studentui F.Bagočiui gauti pirmsėdžio vietą. Velionis J.K. buvo prisiartinančios gadinės žmogus. Jis viską peikdavo, kas tik yra bloga, nepaisydamas, ar kas ant jo už tai pyksta arba rugoja. Drg. J.K. daug prisidėjo su savo energiskumu prie paauginimo vietinių kuopų LSS., SLA. ir Lietuvos Sunų draugystės. Jis susitikęs kokį nors draugą, ar pažįstamą ar ne, niekuomet neužiimdavo kokiais tę pliauškalais, bet vis rimtai kalbėdavo apie šiandieninį bėdingą darbininkų padėį, traukdavo draugus prie susipratimo, skelbdavo apie prisiartinantį socialistišką svieto surėdymą ir visuomet aiškino socializmo mokslą, kiek jo protas išnešė. Išgyveno Amerikoje su viršum 12 metų. Seniau gyveno Pensylvanijoje, Scrantone; į Springfieldą pribuvo treji metai atgal. Paėjo iš Kauono rėdybos, Raseinių pavieto ir gmino, parapijos Viduklės. Pergyveno amžiaus 32 metu. Paliko moterį su 4 kudikiais, Šiandien laidosime ir jo jauniausį kudukį, kur paskui tėvelį į

— Ar tamsta pažįsti socializmo tikslus, programą? — paklausė umai manęs draugas.

— Iš dalies pažįstu.

— Programą turi?

— Turiu.

— Ar negalėtum man jį paskolint ant trumpo laiko?

— Negaliu, tamsta: aš tik vieną jį teturiu, o tuotarpu jis man labai reikalingas.

Mano draugas išsiėmė laikrodėlį ir pažūrėjęs numykė:

— Hm, da tik antra valanda. Meldžiamasis, atnešk tą programą ir man perskaityk. Da yra ikvaliai laiko iki vakarienės.

— Gerai, — atsakiau ir nuėjęs ant viršaus į savo gabinetą atsinešiau programą.

— Dabar, paskaityk, tamsta — paprašė manęs vėl.

— Gerai, — atsakiau. Pervertęs viršutinį lapą, tuojaus pradėjau nuo «Ekonomiškai išsiplėtojimas» ir tt. ir tt. Daskaitęs iki «monopolizacijų», «eksploatacijų», «rezervų», «koncentravimų», «inicijatyvų», «normalinių», «nacionalinių», «komunikacijų», «transportacijų», «nominacijų», «kompromisų», «datų» ir kitokių paklausiau draugo, kaip jam patinka mūsų programos?

— Labai gerai, tamsta, bet jau tų tarptautiškų žodžių, tai daugiau, kaip reikia! Ar negali tamsta išaiškint man juos?

— Negaliu, — atsakiau susigėdęs...

3-čią dieną apleido šią pasaulę. Skaudžiai palypstėjo nelaimės Klembauckų šeimynėlę.

Velionis prigulėjo prie pašelpinės Lietuvos Sunų draugystės, prie LSS. ir prie SLA. Tapė palaidotas 13 d. kovo ant gražiausių šio miesto kapinių. Laidotuvėse dalyvavo Lietuvių Soc. Sąjungos 29-ta kuopa, LSD-tė ir anglekasių unijos kuopa, prie kurios jis priklausė. Teipgi da dalyvavo vietinių anglų ir vokiečių socialistų kuopų organizatoriai. Visi su apgailėstavimu atidavėme paskutinį patarnavimą mūsų garbingam draugui. Tebuna jam žemelė lengva.

Vincas Černauskas

Laconia, N.H. Čia lietuvių yra nemažai; visi kauniškiai ir vilniškiai, lenkai. Visi tamsybėj gyvena, laikraščių neskaito, daugiausia užsiima kaziromis, barniais ir peštynėmis. Nėra jokių draugijų. Darbai sunkūs; daugiausia liejyklos, geležinės dirbtuvės, kokių dirbtuvės, lentų piovyklos, pančėkinė. Visos dirbtuvės silpnai eina. Iš liejyklų daug darbininkų paleido. Daug bedarbių. Iš kitur pribuvusiam darbas sunku gauti.

J. Druskis.

Tilton, N.H. Darbai čionai pusėtinai eina. Miestukas mažas, dirbtuvių nedidelių yra apie dešimtis. Darbininkų dirba nedaugiau kaip po tris šimtus kiekvienoj dirbtuvėj. Darbai nesunkūs. Dirbtuvės yra tokios; audeklinė, siuvėjų, pančėkinė, lentų piovykla, baksinė, akinių dirbtuvė ir kitos. Darbo diena – 10 valandų. Dienos uždarbis – 1,25, 1,50 ir

– Tai blogai, tamsta: jeigu nori platinti kokią idėją tarpe kokios tautos, tai turi ir jos kalbą žinoti. Jūs gi darot antraip: jeigu žmogus atvažiuotų iš Lietuvos, nors jis ir mokyta būtų, tai vienok šito jūsų programo nesuprastų, kadangi čia beveik pusė anglišku žodžiu! – ar ne tiesa tamsta!?!...

Čia jau man žodžių pritruko... Mąščiau, kaip išrast būdą dėl pasipriešinimo draugui, kaip kad visada darydavau, bet... mintys susipainiojo... Juk tai tiesą jis kalba! – pamisliju sau.

– Tiesa, tamsta, – atsakiau susimaišęs, – kad čia kaltė mūsų programo apdirbėjų, bet nusiramink, drauge! Dabar išleis naują konstituciją, teipgi ir programą, – tikiuosi, kad šis bus lietuviškiau surašytas.

– Aš to labai linkėčia jums, – atsakė jau užjaučiančiai draugas:– Tuomet skaitlius socialistų daug sparčiau augtų. Dabar, išdalies, žinau jūsų tikslus – jie yra puikūs, nors kalba ir sudarkyta, bet laikui bėgant išsidirbs, jeigu, kaip sakei, naują programą išleisite, o ji rašys da nesuanglebę lietuviškai. Taigi, dabar vieną klausimą norėčiau da, kad tamsta man išaiškintum, jeigu galėsi.

– Kokį? – paklausiau.

(Pabaiga bus)

1,70. Aukščiau \$ 2 nieks negauna iš juodųjų darbininkų. Kai-kurios dirbtuvės dirba per savaitę 5 dienas. Vieną savaitę buvo sustoję, bet vėla pradėjo dirbti. Bet iš kitur pribuvusiam darbas sunku gauti. Lietuvių čionai viso labo du pavieniai. Laikraščių ateina «Kova», «Lietuva», «Vienybė» ir «Dilgėlės». Darbininkai sugyvena gana gražiai. Saliunų nėra. Lietuvių kunigo ir bažnyčios nėra.

J. Druskis.

Minersville, Pa. Pas mus dvi Readingo anglekasyklos sustojo. Anglies ir visokių tavorų rinkos prisipildė, perpilnos, tai mes turime palaukti iki jos išsituštės; tada vėl galėsime savo spėkas kapitalistui parsamdyti. Liuso laiko nereikia leisti, reikia pasidarbuoti tarp žmonių, nes kaip žmogus netur darbo, nė pinigų, tai lengviau prie jo ir prieiti su tyru apšvietimu. Lankėsi garsus kankinys W.D.Haywood su prakalba. Buvo matyt, kad žmonės socializmui prijaucia; prisirinko gana daug, kožnas norėjo išgirst vakarų kalbėtojus, ir, aš mislinu, daugumas išgirdo, ko visai nesitikėjo išgirsti. Pirmas Bill Davis plačiai kalbėjo apie kapitalistiskus valdininkus; mergina Luilla Twining teipgi priminė, kaip kapitalistai stengiasi užstoti kelią darbininkų judėjimui, kaip tapo 29 kalbėtojai sugrusti į kalėjimą ir ji pati turėjo už groty pasėdėti. Trečias kalbėjo W.D.Haywood. Nedaug jisai kalbėjo, ba užkims buvo iš priezasties tankių prakalbų. Jisai priminė kaip prezidentas išsiuntė kariumenę ant tykių darbininkų Goldfielde. Tapo pakeltas protestas prieš tokį to caruko pasielgimą.

Bridgeport, Conn. Skaitydami laikraščius matome, kaip darbininkai kituose miestuose darbuojasi dėl pagerinimo savo buvio. Męs-gi Bridgeporte visai nesirūpinam apie savo ateitį. Tartum pas mus viskas gerai klojasi. Tuo tarpu matos minios bedarbių ir baduolių. Jau miesto valdžia maitina daugiau per 300 šeimynų, katros ačiu kapitalistų gąspėdoravimui neteko duonos kąsnio. Laikraščius pas mus visai mažai kas skaito. Kunigėlis ir nepamiršta persergėti lietuvius, kad neskaitytų pirmėiviškų raštų. Bet neragina skaityti ir jam prielankių. Su vargu susitvėrė kuopa LSS. ir ta gyvuoja silpnai. Ant susirinkimų diaugai ir kviečiami nesilanko. Laikas būtų susiprasti ir pažinti savo tyronus.

P. Daukšys.

Baltimore, Md. Kaip kituos miestuos, teip ir pas mus, užstojus krizui, užsidarė daugumas pabriku, o kiti sumazino skaitlių darbininkų ir jų uždarbį. Didžiuma vargšų pasijuto esą be kąsnio duonos ir pastogės, matydami, kad tik vienybėje gali išsigelbėti, smarkiau ėmė organizuotis, svarstyti, kame yra dalykas tos užėjusios bedarbės ir kitiems apie tai aiškinti.

Dėlei to yra dabar susitvėrusi «Baltimorės miesto krizio taryba», kuri susideda iš įvairių organizacijų atstovų, iki šiol

šių tautų: anglų, žydų, rusų, lenkų, lietuvių, latvių. Ji kas dvi savaiti rengia viešus susirinkimus įvairiose miesto dalyse ir apielinėję, aiškina priežastis to krizio ir ką daryt jam užėjus.

Antras iš eilės toks viešas susirinkimas atsibuvo 8 d. ko vo Lietuvių Svetainėje, pašvęstas daugiausiai lietuviams, kur buvo kalbos: angliškai, rusiškai, lenkiškai, lietuviškai. Visi gana aiškiai išdėstinę apie krizį. Lietuviškai kalbėjo drg. P. Dubickas iš Philadelphijos ir vietinis J. Bulota. Ant galo likosi priimta rezoliucija, versta iš anglų kalbos (ji buvo priimta kituose tokiuose susirinkimuose).

REZOLIUCIJA.

Kadangi Jungtinių Valstybių valdžia paskutinėje viesuloje davė pašėlę bankieriams, paskolindama be palukio šimtą ir dvidešimtis penkis milijonus dolerių (\$ 125,000,000);

Kadangi Baltimorės mieste šiuo laiku yra apie 40,000 darbininkų neturinėjų darbo ir jokios pašėlpos sau ir savo šeimynoms, todėl

Nutarta, kad Jungtinių Valstybių valdžia netrukus išduotų be palukio pinigų valstybėms, miestams ir pavietams su tikslu išvesti vieškelius, statyti mokyklas, tiltus, gyvenamas triobas darbininkų klesai ir publikai; šituos darbus užvesti su aštuonių valandų darbo diena ir pilnu uždarbiu. Toliaus

Nutarta, kad šitos rezoliucijos ekzemplieris būtų nusiųsta kiekvienam Marylando legislaturės sąnariui, paraginant juos, kad pridėtų geriausias savo pastangas dėl atnaujinimo pramonės ir gerovės, kad Baltimorės miesto gaspadorius (majoras) būtų paragintas užvesti viešus darbus teip greitai, kaip galima ir aprūpintų bedarbius darbu.

* * *

Tai teisingi reikalavimai ir niekam negali kenkti juos išpildant. Vienok matyti, kad nelabai malonūs toki susirinkimai piniguočiams ir policijai, kuri dar keliolika dienų prieš susirinkimą leido paskalą, buk tai busę anarchistų susirinkimas, o dienoje susirinkimo prigužėjo pilnas salės kampas su uniforma ir civiliškais rubais policistų ir šiaip visokių šnipų.

Puiku, kad ir lietuviai pratinasi palaikyt tarptautiškąjį ryšį. Iki šiol vien 14-toji kuopa LSS. reprezentavo Baltimorės lietuvius. Geistina, kad ir kitos pažangesnės organizacijos prisidėtų prie to, sutvertų tam tikrą komitetą ir centralizuotų visas Baltimorės organizacijas, nes valgyt ir apsirėdyt kiekviens iš mūsų nori.

Vincutis.

Iš RUSIJOS. Mintauja. (Ištrauka iš laiško) ...Apie ratelj, kaip rašiau, jau sutaisėme, nors ir reti susirinkimai esti, tik vieną sykį į savaitę, ir tai ne visada galima susieiti, todėl, kad butas labai sunku yra gauti. Nieks nenori priimti, o laukuose dar negalima, šalta.

Per šias tris paskutines savaites yra suimta Mintaujoj apie 38 ypatos. Neseniai visą susirinkimą areštavo, buvo ten

septyniolika ypatų, bet nekuriuos išspruko, tik liko suimta dvyliką. Tame susirinkime buvo ir vienas mano pažįstamas, žymus Mintaujos agitatorius, tam karžygiui tai turbūt prisieis pamatyti katorgą. Ir dar tas neramu, kad tame susirinkime buvo nenoromis atėję ir nelabai ištikimi žmonės, tai iš tų, jeigu ką jie žino, gal išeiti nemažas pajus.

Neseniai vienas «akalodočnas» tapo nušautas. Iš jų pusės tikrai vienas, per tiek laiko, o iš mūsų pusės kiek nušautas, net plaukai ant galvos stojas pamislėjus.

23 ar 24 d. vasario, tikrai dar nežinia, bus lietuviškas vakaras. Buvo surengę perstatyti vieną labai gerą dramą «Sparnai», bet ta nepatiko valdžiai. Dabar perstatinės kome diją «šiaučius ir jo darbininkai».

Biauriaj dabar įvedė madą valdžia, kur yra choras, ten neatbutinai reikia dainuoti «Dieve carą gelbėk» (Bože caria chrani). Dėl jų nors ir nedainuok. Aš stoviu už tų, kad geriau visai ne dainuoti parengtame vakare, negu carą pagarbinti.

Moterių gimnazijoje rengia vakarą, ten bus dainos ir dainuos «Dievė carą g.». Vyrų gimnazijoje buvo vakaras, ir žinomas dalykas, dainavo tajį hymną. Kitose mokyklose irgi rengiami vakarai, teks dažinoti dainuos ar ne, turbūt, kad ir ten reiks dainuoti.

Labai pikta esu ant savęs, už tai, kad nemoku kovoti su savo šeimininke, ji yra labai dievuota, ir žinomas dalykas, nori, kad ir aš eičiau į bažnyčią, o aš nelabai noriu eiti. Kovos vesti irgi nemoku. Išpradžių labai užimta buvau egzamenais, tai nieko nė nesakė, o dabar kožną šventadienį ir įkalbinėja, kad eičiau į bažnyčią. Kaip juokingą, vieną sykį man atsitiko eiti pas savo draugę tuo luku, kada eina į bažnyčią, ir aš pasisakiau einanti į bažnyčią. O teip staiga pasakyti, kad aš neisiu, lyg ir neparanku. Mat nemokėjau iš pradžių kaip save pastatyti.

Linkiu daug viso labo ir viso gero

E. V.

SUSIRINKIMAI IR AUKOS.

¶ New Philadelphia, Pa. Kovo 8 d. buvo susirinkimas. Kalbėjo Antonov ir Minersvillės. Žmonių buvo pilna salė. Prakaiba labai patiko. Susitvėrė LSS. kuopa iš 15 ypatų. Ant rytojaus 3 atsiskė. Kiti laikosi. (A J Banišaukas)

¶ Chicago, Ill. Kovo 16 d. LSS. 4-ta kp. parengė pasilinksminimo vakarą be svaiginančių gėrimų. Draugai atlošę, kaip rašo Akimatis, operetką iš girtuoklio gyvenimo; še škienė, Banislauskas, Švirmickas ir Puskunigis deklamavę ir perstatę vaizdelius; choras dainavo marselietę.

DARBININKO KRONIKA.

Amerikos «Jungtinė Spauda» praneša iš Peterburgo, kad Ma-

rija Spirodonoviutė, kuri buvo išvartyta į Siberiją du metu atgal už Tambovos policijos viršininko užmušimą, pabėgo iš katorgos ir keliaujant į Australiją, ar Naująją Zelandiją.

Zueriche, Šveicarijij, kovo 18 d. pasimirė garsusis Rusijos revoliucionierius Georgij G e r š u n i. Jis už dalyvavimą miuisterio Plėvės užmušime buvo ištremtas į Siberiją, iš kur pabėgo, atvyko į Ameriką ir čia pernai tulą laiką važinėjo, sakydamas prakalbas.

Kovo 5 d. Washingtone valdžia padidino pensijas gyvybės išgelbėtojams ir įnešė sumanymą pakelt pensijas visiems kariško laivyno vyresniems, pradėdant nuo admiralų ir baigiant ant algų išmokėtojaus. Labai pritinka, ypač šiuo bedarbės laiku, geriaus apmokėti gyvybės gelbėtojus ir gyvybės žudytojus, nes ir tie ir kiti turės daugiau darbo.

Buvusis antrosios dūmos atstovas, lietuvis, socialdemokratas Kupstas, kaip praneša „Žarija“, gavo kaltinimo aktą. Jis patrauktas teisman už kalbą, kurią jis sakė Panevėžyje 1907 m. vasario 25 d. išvažiuodamas į dūmą.

Amerikos vokiečių socialistų, priklausaučių prie Socialist Party, dienraštis „New Yorker Volkzeitung“ neseniai apvaikščiojo savo 30-ties metų sukaktuves.

Pirmoji gamtos teisė yra savas apsisaugojimas, ir jūs turite teisę elgėtai, skolintis, arba vogti.

Wm. D. H a y w o o d.

KRASOS DEŽUTE.

Elzbietai Lietuvaitei. — Eilės „Kalėjime“ netinka dėl jų formos. „Karėios dienos“ geriau parašyta, bet mums netinka dėl turinio ir ir mislies.

Pienavežini. Kad jūs savo eiles leistumėt perdirbt į prozą, tai būtų kartais ir gana dailus poetiškas vaizdelis arba mąstymas, o kaip eilės — netinka. Vienas jau perdirbau — rodo patiks.

83-ėios kuopos draugams J.S. ir C.St. Korespondencija apie Pe travičiaus darbus ne su jūsų parašais. Tokios korespondencijos, nors ir matomai būtų teisingos, išrodo lyg su negerais tikslais rašytos ir jų netalpinu. Kas rašo, tas gal ir pasirašyt; o jei jūs norit liudyti, tai po tuo raštu galėjot savo ranka pasirašyt — juk tik mokat! Ir kokiems galams slėptis, teisybę rašant; juk ir iš iniejalų supras, kas rašė.

Aržuolėliui. Eilės „Lietuva motinėle“ netinka.

A. V., Suvalkų gub. — Kadangi ten pas jus su tokiu pasiseki mu „Kova“ platinasi, tai mes su mielu noru talpšim kaip pranešimus, taip ir apyskaitas savo skaitytojų žiniai.

K. Rugieniui, Škot. — Tas laikraštis ne gana tvirtas švietėjas, tai tiesa; bet jūsų kritika da silpnesnė: išrodo, kad dėl kito kokio dalyko Jums redakcija nepatiko, bet to nenorite ar negalite rašyt, tai pasiimat nė šį nė tą: apgint „dvarokus“, būk jie nėra „tamsūs“. Tokių raštų netalpinu.

P. Puskunigiui. Vietou aiškinti Socialistui ir socialistams, kaip geriau sutvarkius susirinkimus ir diskusijas, Jūs tai giriate (visai neteisingai, abelnai imant), kad rodo geriau nė negali būti. Straipsnis, ypač „žodis į žodį“, negali patilpt.

«Kovai» atsiųsti rankraščiai.

Iš Amerikos. F. Bagočiaus — „Gyvenimo reikalai“, „Agitacijos reikalai“; A. Dūbo — „Tolima pergalė“; J. Buroko — „Politiškųjų kankinimas Rygoje“, „Bedarbio skundas“; J. Kūno — „Bedarbio mintys“; Onos Baronaičiūtės — „Reikale moterų sąjungos“; J. Milinauko — „Lietuva Motinėle“; J. A. Švermitsko — „Per langą — už lango da daugiau!“; A. Dubo — „Prieš gyvenimo veidą“; Jur. Stumbrio — „Skursna ir sūnus“; Z. J. — „Pamokslas“; J. Endziulio — „Nė Roozeveltas, nė Clevelandas, tik kapitalizmas“.

Iš Europos: — A. Z. — „Krizis Lietuvos pramonijos“, „Lietuvos huliganai“, „Dvi konferencijos“.

Biblijografija.

Kaip atsirado valdžia ir valstybė. Parašė B. Alksnis. Išleidimas „Spindulio“ N 4. Tilžėje, 1908 m. 16 pusl. Kaina 8 kap.

Senovės šventieji ir dabartiniai bėdieviai. „Spindulio“ išleidimas N 2. Tilžėje, 1907 m. 16 pusl. Kaina 5 kap.

Visu atydai.

„KOVOS“ spaustuvė yra spausdinama visoki stambeni darbai, kaip tai knygos, konstitucijos, blankos ir tt. ir tt. Darbas yra atliekamas gerai, greitai ir už visiems prieinamą prekę.

Kurie tik turite kokį nors spausdinimo darbą, tuojaus kreipkitės į „K-s“ spaustuvę ir busite užganėdinti.

Liet. Soc. Sąjungos Komitetų adrisai:

Veikiamasis Komitetas.

I-uo Rajono	K. Liutkus, 100 Grand st., Brooklyn, N.Y.
II-uo Rajono	A. Bernotas, 228 Gerritt st., Philad'a, Pa.
III-uo " "	F. J. Bagočius, Bx 1890, Pittsburg, Pa.
IV-to " "	M. M. Račiūtė, Gen. Del., New York, N.Y.
Mass. Valst. Rajono	A. J. Viznis, 45 Ward st., Worcester, Mass.
VI Rajono	A. Antonov, Bx 588, Minersville, Pa.

Išpildomojo Komiteto:

J. G. Rinius, 100 Grand st., Brooklyn, N.Y.
S. S. Tankevyčius, 80 Wells st., Hartford, Conn.
T. Andziulaitienė, S. E. Cor. 12-th & Rittner st., Philadelphia, Pa.

Literatūros Komiteto:

Prusėdie J. S. Sukys, 87 Grand st., Brooklyn, N.Y.
Sekretorius, B. Žilurys, Bx 871, Naugatuck, Conn.
Archiv., J. O. Sirvidas, 120-121 Grand st., Brooklyn, N.Y.

Rev. Rėmimo Komiteto:

Pirmėdis, J.ŠUKYS, 87 Grand st., Brooklyn, N.Y.
 Sekretorius, J.S.PRUSELAITYS, 17 James st., Waterbury, Conn.
 Izdininkas, J.O.ŠIRVYDAS, 120-121 Grand st., Brooklyn, N.Y.

Sekretorius - izdininkas:

P.Dubičkas, 1518 E. Moyamensing Ave. Philad'a, Pa.

P.S. Susinešant reikaluose LSS. knopų, pavienių narių, agitacijos reikalais, klausiant rodos, siunčiant mėnesines duokles, ankas „Kovos“ fondan ir Literatūros fondan ir tt. visados kreipkitės prie sekretoriaus. Jeigu sekretorius neat-

liktų minėtų uždavimų, paduokit skundą Išpildomajam Komiteiui.

Siunčiant rankraščius, paskirtus išleisti LSS., ir su kitais spaudos literatūrais reikalais, kreiptis prie archivariaus J.O.Širvydo

Užsirašydami laikraštį „Kovą“ siųsdami prenumeratą už „Kovą“ ir su visais kitais reikalais lytinčiais „Kovą“, rašykite tiesiog „Kovos“ adresu.

Sekr. P. Dubičkas.

APGARSINIMAI.

L.S.S. finansu apyskaitos.

Iplaukimai:

Mėnesinių: Montreal, Cannada 3.40; Scranton, Pa., 16.00; Chicago, Ill. 37-ta kuopa 1.40; Chicago, Ill. 81-ma kuopa 8.00; Allegheny, Pa. 1.00; Brooklyn, N.Y. 83 kuopa 2.00; Pana, Ill. 160; Herrin, Ill. 3.20; Collinsville, Ill. 3.20; J.Žalanckas, Exeter, N.H. [pav.] 20c; Easton, Pa. 3.55; Livingston, Ill. 3.20; Pittston, Pa. 4.10; St. Louis, Mo. 3.40. **Prenumeratos:** G.Martuza, Rhone, Pa. 3.00; T. Kučinskas, Baldvinsville, Mass.; J.Tuliski, Belle Valley, Ohio; J.Grigaitis, Scotland; J. Dombraucks, Dayton, Ohio - po 2.00. P.Purenas, Port Washington, N.Y.; Cemanauckas, Springfield, Ill.; A.Masalskis, Shenectady, N.Y.; W.Foley, Ubridge, Mass.; V.Bočkus, Brooklyn, N.Y.; C.Egnot, Westville, Ill.; A. Garnis, Detroit, Mich.; L.Stočkus, Russia; J. Riskus, Scrabro, W.Va. - po 1.00. N.Valentinavice, Scranton, Pa. 75c. * F.Dulskis, Ketchikan, Alaska; KŠiulna, Philadelphia, Pa. po 2.00. **Pav. «K» NV:** J.Žvingilas, Springfield, Ill. 1.00 J.Kaminskas, Pana, Ill. 90c. **Už raštus:** 8.30 Viso 89.20, Buvo 15.54, Viso 104.74

Išleidimai:

Red. reik.: už laikraščius 22c.; konvertų, 2.54 **Tek. «K» dalis:** benzinas 20c.; krasos ženklelių 2.00; išsiuntinėjimas 2.85; ekspresas 2.00; už laiskus 14c. važinėjimai 16c.; tonas anglių 7.00; statymas 24.00; spauda 10.16; popiera 30.51; popiera viniojimui 4.68

Išleid. LSS. sekret.: išsiuntinėjimas raštų 6.90; važinėjimai 40c. **Spaust. rakand.:** blekė benzina 60c.: pečiams blekės 1.25 Viso 95.61

Iėjo	104.74
Išėjo	95.61
Lieka	9.13

„Kovos“ Fondus:

V.Dimša, Chicago, Ill. 50c.;	F.Dulskis,
Ketchikan, Alaska 1.00.	Buvo 84.28
	Viso 85.78

Išleid.: Insiurijimas „Kovos“ spaustuvės 18.00 Tą atėmus lieka 67.78

Literatūros Fondan.

Buvo 13.42 Statymas paš. darbų 12.00 Tą	
atėmus lieka	1.42

AUKOS.

Revoliucijos reikalams:

Worcester, Mass. prakalbose	3.80
Chicago, Ill. 37 LSS. kuopa	1.07
Brighton, Mass. per J.Kugį	1.90
Lawrence, Mass. prakalbose	10.39
	Buvo 115.26
	Viso 132.42

Aukos Kankintiniams.

New Haven, Conn. 27 LSS. kuopa	3.60
	Buvo 13.99
	Viso 16.99

Aukos draugui Jomantui.

McKees Rocks, Pa. 50 LSS kp. draugai: J.Lukoševyčius, J. Baltusis, J.Parčevkis, S.Dille, C.Tuskenis - po 50c. S.Kurkis, J.Kazlauckas, J.Katauckas, J.Starolis - po 25c. Viso	3.50
	Buvo 4.00
	Viso 7.50

Rev. Rėm. Komiteto Izdininkas

J.O.Širvydas,

Prakalbos ir Pralekcijos.

Rengiamos 44 kp., LSS. kokių dar nebuvo šiuose aprubese. Pralekcijas laikis tautietis K.Rutkus, kuris jau buvo lankęsis su prakalboms St. Louis miesto apygardėje. 1. prelekcijos tema: Kristus, Apaštalai ir Socijalizmas. Kovo 28 diena 8 val. vakare, East St. Louis, Ill, svetainėje: Sim. Jocto, 537 Collinsville Ave. 2. prelekcija bus: Žeme, darbas ir kapitalas. Kovo 29 d. 8 val. vakare svetainėje: 1345 S.Broadway, St.Louis Mo. Įžengos į salę 10c. Merginoms dykai.

KOMITETAS 44 kp., LSS.

Teatras ir gyvi paveikslai.

Subatos vakare, 28 d. Kovo, svetainėj Tautiško Namu, 101-103 Grand st., Brooklyn, N.Y. Burelis artistų—mylėtojų sulos šias dvi labai juokingi komediji: 1) „Dėdė atvažiavo“, 2) „Kunigo Gramulos raštynioje“. Visus tuos juokingus perstatymus kiekvienas galės pamatyti tik už 25c. Pradžia 7½ val. vakare. Atėkite, o smagiai pasijuoksite ir tuo nublaivysite nuo savęs tuos ukus nuliudimo, nuobodumo ir neramumo.

Atydai LSS. k-pu Luzerne Pavieto.

2-ra, 9-ta ir 24-ta LSS. kuopos teiks isrinkt delegatus į Luz. pav. rajono konferenciją, kuri atsibus 1-mą ir 2-rą dieną balandžio mėn. Svet. P.Juškevičiaus, po Nr. 68 N.Main st., Pittston, Pa. Kuopos kurios negalės prišiusi delegatų, teiks is atsiusi gerus įnesimus labai LS. Sajungos. Konferencija prasidės 12.20 val. dieną. Vakare bus diskusijos, ant rytojaus, vakare prakalbos. Vardan 78-tos ir 32-ros LSS. kuopų. J.Stasiulevyčius.

Prakalbos.

NEW YORKE YRA RENGIAMA

Ir bedarbiu demonstracija ant 28 d. kovo, kur eis išalkusi nuskriaustų darbininkų minia reikalauoti darbo. Dėlei to 52-ra kuopa LSS. parengia prakalbas, kur bus aiškiai nurodyta šiandieniniai vargai ir skurdas. Kalbėta bus lietuviškai, angliškai, gudiskai. Prakalbos atsibus subatoje, 21 d. kovo „West Side Labor Lyceum“ svetainėje po Nr. 342 W. 42-ros gatves tarpe 9 ir 8 Ave., 7 val. vakare. Įžengs dykai.

KMMITETAS.

PAJIEŠKOJIMAI.

Pajieskau savo draugo Juozapo Daupieros, paeinančio iš Kauno gubernijos, Panevezio paviet., Linkavos valsčiaus, Šikšnių kaimo. Pirmiau gyveno Bethlehem, Pa. Kas apie jį žino prašome pranešt šiuo adresu:

K.Drevinski,

Box 48, West Hanover, Mass.

Pajieskau savo giminėtį Joną Briedį, ki-teip vadinasi Ivaška. Jau daug metų kaip gyvena Amerikoj, paeina iš Kauno gub., Biržių valsčiaus, Liepalatų kaimo. Jis dirbo mainose ir buvo sužeistas. Turiu prie jo svarbų reikalą. Jis pats ar kas apie jį žino malonės pranešt šiuo adresu:

R.Vasiliauckas,

318 W.Broadway st., So. Boston, Mass.

AGENTAI „KOVOS“.

W. Quesal, 441 Herriot st.	Yonkers, N.Y.
F.Bagočius 148 Ohio st.	Mc Kees Rocks, Pa.
J.Želvis, 711 W. Lombard St.	Baltimore, Md.
A.Kalinauskas, 4458 So. Honore st.	Chicago, Ill.
T.Kubileky, 66 Porter ave.	Brockton, Mass.
J.Keršis, Box 323	Wilmerding, Pa.
J.Luiza, 22 So Greene st.	Baltimore, Md.
V.Kvedera, 512 W.Barre st.	Baltimore, Md.
P.Kačulis, 512 W. Barre st.	Baltimore, Md.
J.Matulis, 103 Grand st.	Brooklyn, N.Y.
A.Dumbria, Box 512	Melrose Park, Ill.
P.M.Kaltis, 221 wabansa Ave., Cor.	Marshfield, N. Side,
	Chicago, Ill.
S.STANKEVYCIUS, 60 Wells st.	Hartford, Conn.
Ch. MAJAUSKAS, Box 413.	Westville, Ill.
B.Kondratavyčius, Box 659	Wilmerding, Pa.
J.Vaitkevych, 40 Walnut st.	New Haven, Conn.
J.Jasulevyčius, Bx 6	Minersville, Pa.
P.Meškis, 775 N. Montello st.	Montello, Mass.
P.Norkus, 255 River st.	Paterson, N. J.
A.Kašluba, 129 Joseph ave.	Rochester, N.Y.
J.Lukoševyčius, S.E. Cor. 12th & Ritner st.	Phila., Pa.
M.A.IGNOTAS, 1023 So. 2-nd st.	Philadelphia Pa.
E.FROOMES, 73 Grand str.	Brooklyn, N.Y.
F.NARVYDAS, 544 W. 8-th str	New York, N.Y.
J.STAŠKUNAS, 1515 Sheffield st.	Allegheny, Pa.
A.STANELIS, 74 West st.	Newark, N.J.
J.ŽVINGILA, 1711 E. Matheny ave.	Springfield, Ill.
A.Diržulaitis, 155 Metropolitan av.	Brooklyn, N.Y.

**Dovana „Kovos“
Skaitytojams.**

Dvi puikios knygelės:

- 1) „Svajus“ Tragedija-Poëma, 135 p.
- 2) „Gyvybė“ (kantata) ir kitos poëmos, 41 pusl.

Abi knygetes parašė eilėmis **Jonas Viskoška.**

Kas užsirašys „Kovą“ visiems metams ir prisiųs \$ 2.00, gaus dovanai abi knygetes „Svajus“ ir „Gyvybė“.

Kas užsirašys „Kovą“ pusei metu ir prisiųs \$ 1.00, gaus vieną knygelę „Svajus“, — Knygelės bus pasiųstos tuojau, kaip gausime pinigų.

Skubinkitės ir naudokitės gera proga

„Kovos“ redakcijoj galima gauti šias knygas:

Kūdikų vergija „Laisvoje“ Amerikoje	5
Senovės šventieji ir dabartiniai bedieviai	5
Ar geras katalikas gali būt socialistu	5
Politiškas minų treikas	8
Kaip atsirado valdžia ir valstybė	8
Kodėl išnyko baudžiava Lietuvoje	8
Vyskupas Myriel ir konvencionalistas	8
Imtynės varguolių su bagočiais	10
Kantiškos apie peklos kančias	10
Aukos karės Dievui	10
Puota. Parašė B Zijunas	10
Ar socialistas gali būt kataliku	10
Mūsų dielės	10
Iš istorijos kaimiečių kovos su ponais	10
Socializmas ir darbininkškas klausimas	10
Revolucija, jos prasmė, priežastis ir pasekmės	10
Dėlko žmogus lieja prakaitą	10
Paskutinė banga	10
Agitaorius	10
Kaip aš tapau milijonierium	10
Socializmo A-B-C	10
Kelionė per peklą	10
Iš bažnyčios istorijos	10
Kaip geriau laidoti numirėliui	10
Užmūšimas caro Aleksandro II	15
Dilgėlių žiedai (juokų knygelė)	15
Ponas ir bernas	15
Baudžiava Lietuvoje	15
Kunigija ir svietiška valdžia	15
Intekmė socialistų sąlygų ant visų kultūros sąkų	15
Ar vyskupas Valančius nebuvo vilgingu lietuvystės	15
Žmogus. Puiki apysaka	15
Tikri ir netikri šventieji	15
Katalikų bažnyčios mokslas apie tironus	20
Kur mūsų išganymas	25
Po priedanga šventenybės	25
Dvynai vagių	25
Lietuvystės praeitis, dabartis ir ateitis	25
Išganymas vargdienio	25
Aplė turtų išdirbimą	35
Vargdieniai	35
Eilės Vaičiūčio	50
Iš ko kyla melai ir skriaudos žmonijoj	75

Kankytojai ir kankintiniai už mokelą 1.00
Spėka ir medega. Principai prigimtios viešos (apdaryta) 2.00
„Naujoji Gadybė“. Buvęs LSDP. organu (pilnas kompl.) 2.00
LSD. „Partijos žinios“ (buvo 10c.) 5c

Kurie ims ne mažiau kaip už \$5.00, gaus 35 proc. pigiau.

Pinigus siųskite šiuo adresu:

P. Dubickas,
1815 - E. Moyamensing Ave.
PHILADELPHIA, Pa.

Nereik Mokintoju.

GRAMATIKA angliškos kalbos mokintis be mokintojo (apdaryta) **\$ 1.25**

VAIKŲ DRAUGAS arba kaip mokintis skaityti ir rašyti be mokintojo **15c**

NAUJAS BŪDAS mokintis rašyti be mokintojo (ypatingai merginoms, kurių daugelis jau išmoko) **10c**

Pinigus siųskite per Money Order arba pašto markėmis ant šio adriso:

P. Mikolainis
P.O. Bx 62 NEW YORK City

Galima užsisakyt 1908 metams

„ŽARIJA“

savaitinį darbininkų, bežemių ir mažažemių laikraštį.

Jau antri metai kaip eina.

„Žarijos“ kaina:

Lietuvoj metams 3 rub., pusmečiui 1 r. 50 k., 3 mėnesiams 80 kap., 1 mėnesiui 30 kap.

Užsieny metams 4 rub., pusmečiui 2 rub., 3 mėnesiams 1 r. 5 kap.

„Žarija“ duoda:

a) tiems, kurie surinks 10 užsimokejusių prenumeratorių, vienuoliktąjį dykai;

b) tiems, kurie užsimokės už visus metus, dykai duoda „Darbininkų Kalendorių“ 1909 metams, kuris išeis rudenį 1908 m.

Laiškus ir pinigus reikia siusti redakcijai, o ne redaktoriui, leidėjui arba administratoriui.

Užsienio prenumeratorius meldžiame siųsti pinigus per Vilniaus Komercijos Banką, arba tiesiog savais pinigais, bet ne "money order"iais".

Adresas: **VILNIUS,**
Pilies skerg. (Zamkovi per.) N 10, b. 4.
„Žarijos“ redakcijai.

Neskaityk laikraščio

„Pirmyn“

jeigu nori pasilikti tamsūnu, nes jame tilps tokie raštai, kurie būtinai apšvies tavo protą. Jame neatrasi trumpų, pasenusių žinučių, bet bus platūs paveikslai iš žmonijos gyvenimo, bus parodyti aiškūs keliai prie ateities. Laikraštį „Pirmyn“ tilps populiariški straipsniai iš moterų klausimo, apie tikėjimą, aiškiai bus išgulyta Rusijos revoliucijos istorija, bus rašyta apie bedarbę, atrasite jame juokingų feljtonų ir dailių eilių.

Laikraštis „Pirmyn“ išeis šią savaitę. Kaina: metams 1.50, pusei metų 80c.; užsienį — \$ 2.

Adresas: **A. ANTONOV,**
P.O. Box 538, Minersville, Pa.

„Rankpelnis“

pagiausias laikraštis, leidžiamas Lietuvos Social-demokratų Darbininkų Sąjungos Didžiojoje Britanijoje. Eina kas dvi savaiti.

„Rankpelnis“, stovėdamas ant darbininkų sąjūdžio reikalų sąrgybos, rūpinasi suteikti daugiausia žinių apie darbininkų padėjimą įvairiuose kraštuose.

„Rankpelnis“ tilpsta daugelis žinių ir straipsnių apie Lietuvos darbininkų gyvenimą ir reikalus svetur.

„Rankpelnis“ daug rašoma apie Lietuvos reikalus apie darbininkų padėjimą Lietuvoj.

In „Rankpelnis“ rašo ir yra pažadėję rašyti daug žymių Lietuvos rašėjų.

„Rankpelnio“ kalba yra kiekvienam suprantama. „Rankpelnio“ kaina kiekvienam prieinama:
metams 1 doleris,
pusei metų 50 centų,
3 mėnesiams 25 centai.

Adrisas:
„RANKPELNIO“ redakcijai,
Lily Bank, West End,
Bellshill, Scotland.

Dainu Knyga.

Jau neužilgo išeis iš spaudos revoliucioniškų ir socialistiškų dainų iš visur surinktų, su paveiklu iš laikų revoliucijos, knyga. Pirm išėjimo iš spaudos prekė tos knygos tik 50c.; pakui bus 75c. Užsakydami tą knygą adrisuokit:

V.J. Petkon,
303 N. Main st. Brockton, Mass. (15)

Chicagoj ir aplinkinej.

Vienatinis agentas laivakorčių ir sluntimo pinigų North Chicagoje, kuris yra pilnu ir agituojančiu nariu LSS. Teipgi turi sąkrovą visokių lietuviškų knygų. Neužmirškite.

Peter M. Kaitis
221 Wabansia ave. Chicago, Ill.

**Shepherd's
APTIEKA**

N.E. kampas 2-ros ir Dickinson Str.
Philadelphia, Pa.

Keystone Phone Main 14-28
Bell Phone Lombard 2506 A.

VISIEMS ŽINOMAS

Dr. Philip Rovno,
423 Pine St. Philadelphia.

PRITAMAMOSIOS VALANDOS:
Iki 10 šryto
Nuo 2 iki 3 po pietų
Nuo 6 iki 8 vakare

Galima susikalbėt rusiškai ir lenkiškai.

Mano aptėkoj galima gauti:

Severos kraujo čystytojas	1.00
Reumatizmo giduolė	1.00
Širdies sudrutinimo vaistas	1.00
Nuo galvos skaudėjimo	1.00
Moterims reguliatorius	1.00
Plaučių ir inkstų gyduolė	75c
St. Gothardo aliejus	
Mostis nuo niežų ir odos	50c
Mediciniškai odas muilas	25c

Ir daug kitokių gydnolių.
E.W. Gillas SE. Cor. 2nd & Federal st.

„Kova“

Išleina kas pėtnyčia. Prenumerata į visas dalis svieto:

metams	\$ 2.00	„KOVA“ The Lithuanian Weekly, published every Friday, by J. O. Shirvydas, 1418 So. 2-nd Str. Phila. Pa.	
pusmečiui	\$ 1.00	Subscription rates:	
Apiešiminių prekių:		One year in all parts of the world,	\$ 2.00
Sykis už colį 50c. per mėnesį 1.00;		Six months	\$ 1.00
per metus 10.00		Advertisement rates on application	

Siunčiant raštus, pinigus ir visokiuose redakcijos reikaluose susirašant, adriauokite:

«KOVA», S. E. Cor. Moyamensing Ave. and McClellan Str. Philadelphia, Pa

AGENTŪRA ŠIFKORČIŲ

Parduodam laivakortes ant visokių linijų; siunčiame pinigus į visas dalis svieto; išimam amerikoniškas pirmas ir antras popleras; patarnaujam už tūmočių kiekvienam dalyke; išrašom popleras angliškaj, lietuviškaj, lenkiškaj ir rusiškaj kalbose; duodame patarimus provose, jei ko reikalauji, ateik pas mus, o busi užgandintas.

302 Wharton str. Philadelphia, Pa.

J. Hodell ir F. Urbonas. (14)

RAISTAS

Garsingoji ir labai pageldaujama knyga, jau išėjo iš po spaudos, lietuviškoje kalboje. Ji parašyta vieno iš geriausių Amerikos raštininkų.

Raistas teip žingeidi ir visoje pasaulyje reikalaujama, kad jau išversta į 18-ką visokių kalbų. Mums tuom akyvesnė, kaip Amerikonas aprašo lietuvius, nuo išlipimo iš laivo ir visą gyvenimą Amerikoje; vienų vargai, kitų lėbavimai kaip zerkole perstatyta.

Perskaities Raista, geriau pažinsi Amerikos gyvenimą, ne kaip daug metų čia gyvenęs, ir visų suktybių paslaptis; kaip padaro apgavikai didelius pinigus, daug kitrumo atrasi, jog nieks tave negalės prigauti.

Raistas aiškiai parodo, kaip kapitalistai barbariškai išnaudoja ir apgaulinėja darbininkus, kaip sužaga jų moteris, suardo šeimynų gyvenimą ir nustumia į paleistuvystę; teipat kaip mėsos skerdinycios, primaišo visokių biarybių ir nuodijant žudo žmones.

Raistas yra tai stora didelė knyga ir ji prekuiuoja tiek kiek angliškas originalas. Todėl kuris tik atsius 1 dol. 50c tuojaus apturės tą svarbų veikalą. Liet. Socijal. Sąjungos nariai, gaus «Raistą», prisiunčiant tik 1 dol. 25cen. Visada adrisuot:

J. NAUJOKAS,

Madison Sq. Sta. box 189, New York City.

Teipat esu atstovu vienatinio pasaulėje lietuviško dienrašcio «Vilniaus Žinių». Į Ameriką su prisiuntimu pusei metų 3 dol. metams 6 dol. arba gausite «Raistą» ir «V. Ž.» kasdieninį laikr. per metus už 7 dol. Prenumerata mokasi iš kalno; siųsti nurodytu adrisu.

The COLLINS New York Medical Institute.

140 West 34-th str.
New York, N. Y.

„VADOVAS in SVEIKATA“
Daktariška Knyga

DOYANAI

Už prisiuntimą atsiųsk tik 10c.
markėmis.

THAT'S ALL!

M. Rosenbaum,

SENIAUSIA
Lietuviška Banka
Philadelphijoje, Pa.

Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų.

Išmaino pinigus ir išsiunčia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geležinkelių tikietų.

Parduodame geležinkelių tikietus į visus miestus Jungtinių Valetijų.

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

Pirkit Farmas! Farmas!

Didžiausia Lietuviška Kolonija Amerikoje, pavadinta **Nauja Lietuva**, kur jau apsigyvenę 35 lietuviai, išviso 8 familijos. Kviečiame jus, broliai, apleskite miestus ir ateikite pas mus gyventi ant farmų, o nematysite blogų laikų. Pas mus yra keli tukstančiai akrų geros žemės. Žemė yra: juodžemis, molis ir žvyras. Parsiduoda po kiek akrų kas nori, išmokėjimui per 10 metų. Iš augšto užmokėti maži tereikia. Netoli 3 geležinkeliai ir portinis miestas **Manestee, Mich.** Prekė žemės po \$10 akras. Pasiskubinkite pirkti, kad svetimtaučiai neįpirktų. Kas norite daugiau žinių, rašykite, arba, geriaus, atvažiuokite stačiai pas mus, o mes aprodysime visus laukus dykai. Adresas:

Antanas Kiedis,

Peacock, Lake County, Michigan.

(14)